
Razem czy osobno? Mieszkańcy miasta i gminy Zielona Góra na temat idei połączenia

Raport z badania

Listopad 2013

**Pracownia Badań
Społecznych i Marketingowych**
Krzysztof Lisowski

Autorzy raportu

Krzysztof Lisowski

Dorota Szaban

66-004 Racula, ul. Witosa 52
tel: 504129649, e-mail: klisow@wp.pl
NIP: 973-031-87-71, REGON: 978053737

Spis treści

Wstęp	4
Metodologia	4
Charakterystyka badanych osób	6
Opinie na temat połączenia.....	13
Konsekwencje połączenia.....	40
Doświadczenia współpracy miasta z gminą	45
Jakość życia w mieście i gminie	48
Podsumowanie.....	52

Wstęp

Pierwsze badanie sondażowe dotyczące problematyki połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra zostało zrealizowane na przełomie stycznia i lutego 2013 roku. Był to moment, w którym szereg działań związanych z projektem połączenia przybrało formy instytucjonalne. Przypomnijmy, zaczęto wówczas prowadzić kampanię i spotkania informacyjne, utworzono fundusz integracyjny dla wszystkich miejscowości gminnych, zaczęto wydawać informator samorządowy „Łącznik Zielonogórski”, rozpoczęto także prace nad „Kontraktem Zielonogórskim”. Przez następne miesiące debata dotycząca problematyki połączenia była kontynuowana z dużo większą intensywnością. W tym czasie podjęto także konkretne działania związane z wydawaniem środków z funduszu integracyjnego, dostarczono do gospodarstw domowych na terenach wiejskich projekt „Kontraktu Zielonogórskiego”, kontynuowano wydawanie „Łącznika Zielonogórskiego”. Już w pierwszym raporcie pisaliśmy, że osoby zainteresowane (mieszkańcy miasta i gminy wiejskiej) dzięki debacie (argumentom zwolenników i przeciwników) mogą indywidualnie rozważać argumenty za i przeciw i wyrobić sobie własne zdanie na temat projektu połączenia.

Drugie badanie, które zostało zrealizowane pod koniec października 2013 roku ma odpowiedzieć na pytanie, jaka jest dynamika postaw i opinii mieszkańców miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra wobec projektu połączenia. Dokonane analizy będą się koncentrowały na porównaniach wyników uzyskanych w obu pomiarach. W tym miejscu możemy powtórzyć zdanie zapisane w pierwszym raporcie, zakładamy, że opinie i poglądy mieszkańców Zielonej Góry i gminy wiejskiej nadal będą ewoluowały, a dynamikę postaw (ich kierunek i natężenie) pozwoli uchwycić ich regularny monitoring. Raport ukazuje stan opinii i postaw w październiku 2013 roku.

Metodologia

Drugie badanie „Zielona Góra, miasto – gmina razem czy osobno?” zostało zrealizowane w dniach od 14.10 do 31.10.2013 roku. Dzięki realizacji kolejnego pomiaru chcieliśmy uzyskać odpowiedzi na dwa podstawowe pytania:

Jaka jest dynamika zmian opinii mieszkańców dotyczących projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra?

a także

Jaki jest kierunek ewentualnych zmian, czy projekt połączenia może liczyć na większą, czy mniejszą niż w lutym 2013 roku przychylność mieszkańców?

Realizacja badań porównawczych ma swoje konsekwencje metodologiczne. Powinno się je realizować na identycznie zdefiniowanych próbach, zadając pytania w niezmienionej formie. Oba wymogi zostały spełnione w realizowanym projekcie. Do wątków podejmowanych w pierwszym badaniu dodaliśmy jednak kilka nowych, które wydały nam się istotne z punktu widzenia stawianych pytań badawczych. W raporcie będziemy starali się odpowiedzieć na następujące szczegółowe pytania badawcze:

- jaki jest poziom wiedzy mieszkańców miasta i gminy wiejskiej na temat połączenia?
- jak badani oceniają pomysł połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- komu w opiniach badanych przede wszystkim zależy na połączeniu miasta i gminy wiejskiej?
- jakie są proporcje zwolenników i przeciwników pomysłu połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- kto odniósłby największe korzyści w wyniku ewentualnego połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- jakie byłyby konsekwencje ewentualnego połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- kto powinien podjąć decyzję w sprawie połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- czy mieszkańcy wzięliby udział w referendum dotyczącym połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- jak mieszkańcy głosowaliby w ewentualnym referendum?
- jakie inne formy konsultacji społecznych w opiniach mieszkańców są najbardziej właściwe?
- jeśli do połączenia by doszło, to jaki jest jego najbardziej prawdopodobny termin?
- jakie są opinie mieszkańców miasta i gminy wiejskiej na temat „Kontraktu Zielonogórskiego”?
- jakie są opinie mieszkańców na temat „Łącznika Zielonogórskiego”?

Bezpośrednia problematyka dotycząca opinii na temat połączenia została uzupełniona o kilka wątków, które stanowią naszym zdaniem niezbędne tło do pogłębionej analizy powyższej problematyki. Między innymi interesowała nas:

- ogólna ocena jakości życia na terenie miasta i gminy wiejskiej,
- ocena szczegółowych aspektów życia (bezpieczeństwo, komunikacja, kultura, służba zdrowia i wiele innych),
- ocena dotychczasowych relacji i współpracy pomiędzy miastem i gminą wiejską.

Badanie sondażowe tak jak poprzednio zrealizowane zostało z wykorzystaniem techniki bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych. Ankieterzy docierali do respondentów, zadawali im

pytania i zapisywali odpowiedzi w kwestionariuszu. Taki sposób realizacji daje zdecydowanie większą kontrolę nad procesem zbierania danych i umożliwia dopytywanie respondentów. Tak jak w pierwszej edycji badania, dobór jednostek miał charakter kwotowy. Skonstruowano oddzielną próbę dla miasta, (liczącą 383 osoby – identycznie jak w lutym 2013 roku) i dla gminy wiejskiej (liczącą 600 osób – w pierwszym pomiarze 375 osób). Tym razem postanowiono w gminie wiejskiej zwiększyć liczebność próby, aby zmniejszyć ewentualny błąd wnioskowania z próby na populację. Podstawą kwotowania były cechy społeczno-demograficzne takie jak płeć, wiek i wykształcenie. Dobrana próba jest reprezentatywna ze względu na te cechy, oddaje bowiem zasadniczą zmienność populacji. Podstawą do obliczenia proporcji kwot w próbie były dane GUS dla miasta i gminy wiejskiej. Dodatkowym kryterium alokacji próby dla gminy wiejskiej były wszystkie sołectwa. Obliczono proporcjonalny udział mieszkańców miejscowości w populacji mieszkańców gminy, a następnie oddano te proporcje w próbie. W większych miejscowościach do próby wchodziło więcej jednostek niż w mniejszych. W Zielonej Górze oprócz obliczenia proporcji udziału poszczególnych cech, wylosowane zostały także ulice i osiedla, na których realizowane było badanie. Taki zabieg spowodował właściwe rozlokowanie realizacji badania na przestrzeni całego miasta. Próby kwotowe są jednymi z częściej stosowanych w badaniach sondażowych w Polsce.

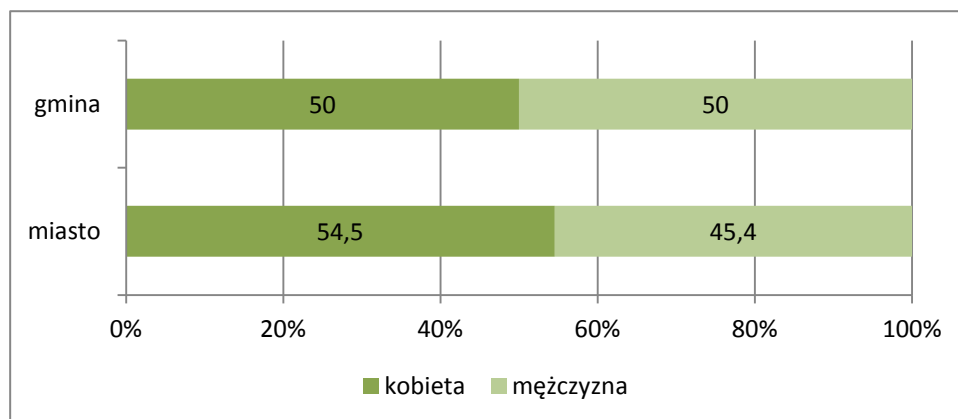
Zaprezentowane w raporcie analizy koncentrują się na pokazaniu podobieństw i różnic między kolejnymi pomiarami a także mieszkańcami miasta i gminy wiejskiej. W niektórych przypadkach dokonaliśmy także korelacji z podstawowymi zmiennymi społeczno-demograficznymi (płeć, wiek, wykształcenie), aby uchwycić ewentualne zróżnicowanie wynikające z tych charakterystyk. Na wykresach i w tabelach pierwszy pomiar został oznaczony skrótem 02 13 (pomiar luty 2013) i analogicznie drugi pomiar 10 13 (październik 2013).

Charakterystyka badanych osób

Badanie realizowane było na terenie miasta Zielona Góra oraz prawie wszystkich miejscowości gminy Zielona Góra (z wyłączeniem osad, przysiółków i leśniczówek). Interesowali nas respondenci posiadający w dniu przeprowadzenia wywiadu 18 lat lub więcej. Z tak zdefiniowanej populacji dobraliśmy w sposób kwotowy 983 osoby (383 mieszkańców Zielonej Góry i 600 mieszkańców miejscowości gminnych), stanowiących reprezentację populacji. Ustaliliśmy, że istotnymi z punktu widzenia prowadzonego studium i kontrolowanymi w trakcie realizacji badania będą następujące cechy: płeć, wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania. Posłużyliśmy się czterema kategoriami wiekowymi (18-24 lat; 25-39 lat; 40-59 lat; 60 lat i więcej).

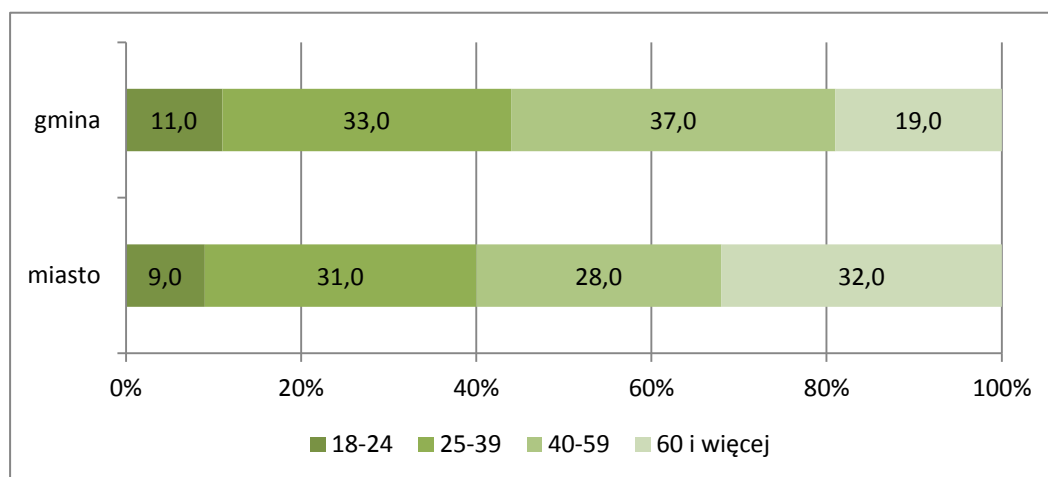
Udało się zrealizować wszystkie przyjęte założenia związane z doбором jednostek do badania, a szczegółowe charakterystyki respondentów przedstawiają się następująco.

Proporcja płci badanych w gminie jest równa, w mieście natomiast nieznacznie przeważają kobiety.

Wykres 1. Płeć badanych (%)

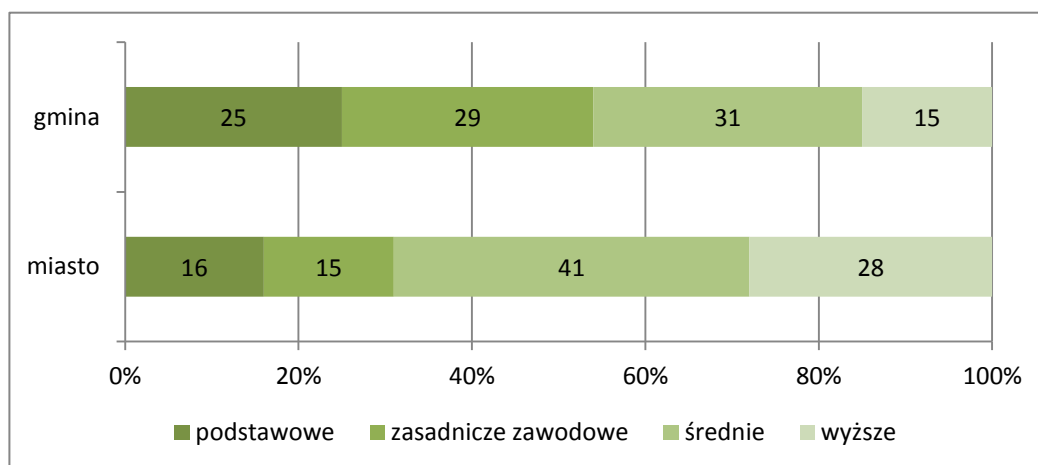
Inną kontrolowaną w trakcie badania zmienną był wiek, którego rozkład prezentujemy na poniższym wykresie. Najliczniej reprezentowane na terenie gminy były osoby w przedziale wiekowym 40-59 lat. W mieście natomiast najliczniej reprezentowane były osoby, które ukończyły 60 rok życia.

Wykres 2. Wiek badanych (%)

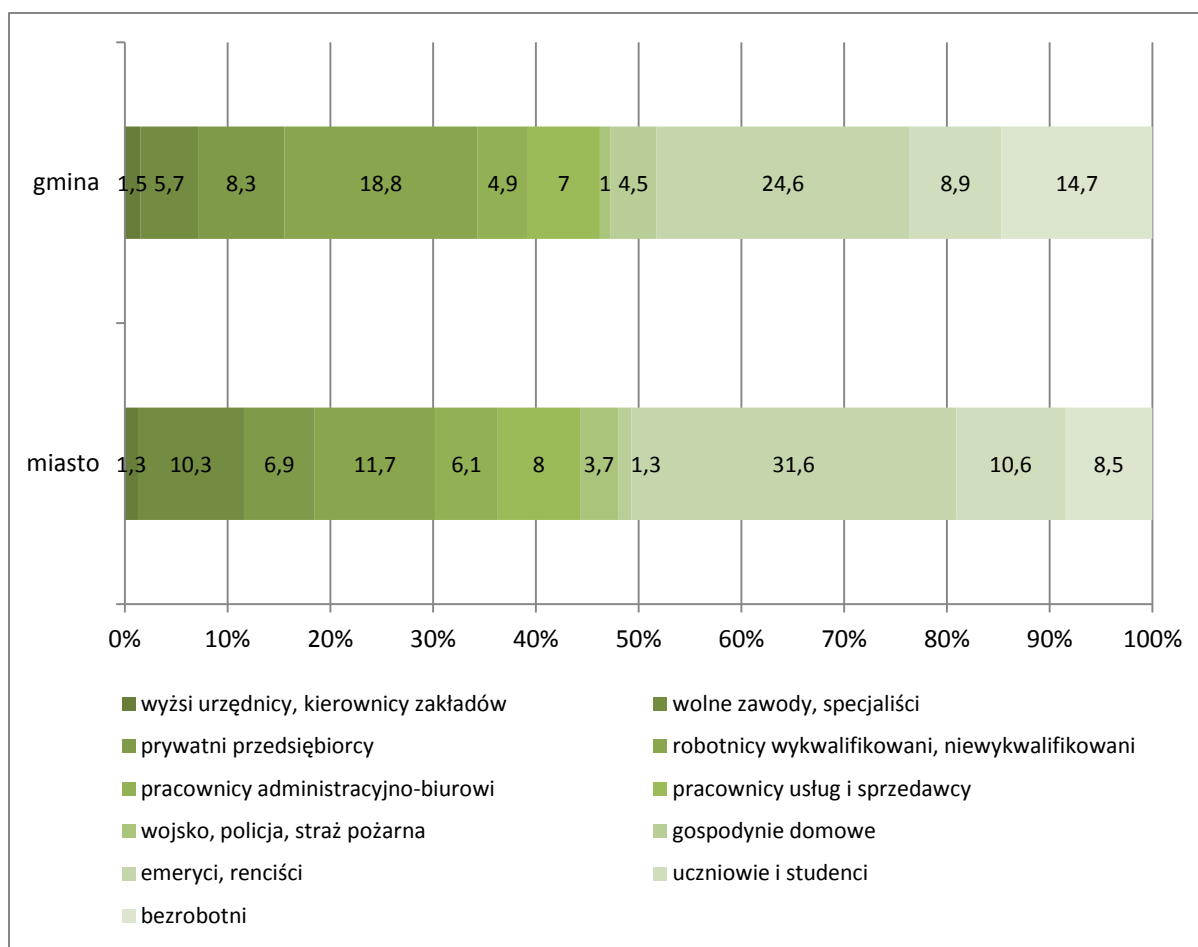
Ze względu na trudności związane z uzyskaniem informacji na temat poziomu wykształcenia mieszkańców gminy dla ustalenia wartości kwot w próbie wykorzystano statystyki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 na poziomie powiatu. Sposób doboru jednostek do badania pozwala z dużym prawdopodobieństwem sądzić, że wykształcenie rozkłada się zgodnie z proporcjami występującymi w populacji. Ogólnie charakteryzując badanych ze względu na poziom

wykształcenia można uznać, że mieszkańcy miasta są lepiej wykształceni. W Zielonej Górze mieszka 68,9% osób posiadających wykształcenie co najmniej średnie, podczas gdy na terenie gminy zamieszkuje 46,8% takich osób. Możemy stwierdzić, że poziom wykształcenia mieszkańców miasta przewyższa poziom wykształcenia mieszkańców terenów wiejskich.

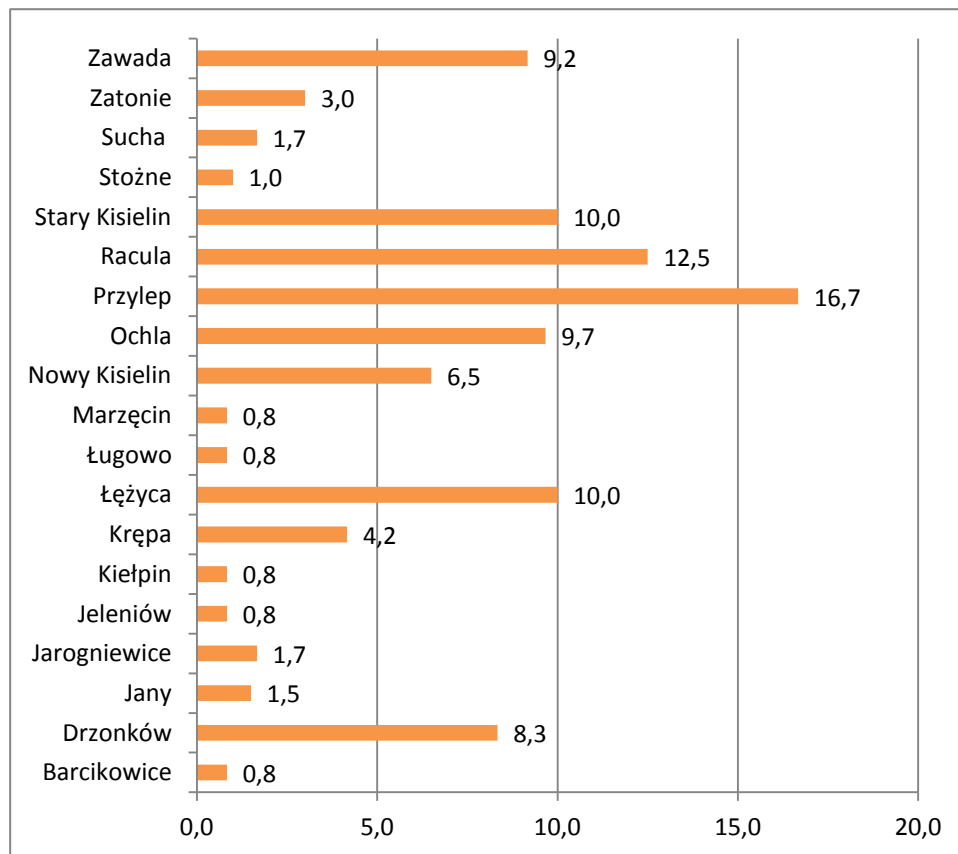
Wykres 3. Wykształcenie badanych (%)

Struktura zawodowa badanych osób jest zróżnicowana ze względu na miejsce zamieszkania. Wprawdzie najliczniej reprezentowani na obydwu obszarach byli emeryci i renciści, uczniowie i studenci oraz robotnicy wykwalifikowani. Większy odsetek osób wykonujących wolne zawody oraz specjalistów mieszka w Zielonej Górze. Na terenie gminy przeważają natomiast osoby bezrobotne, osoby zajmujące się domem oraz w niewielkim stopniu prywatni przedsiębiorcy.

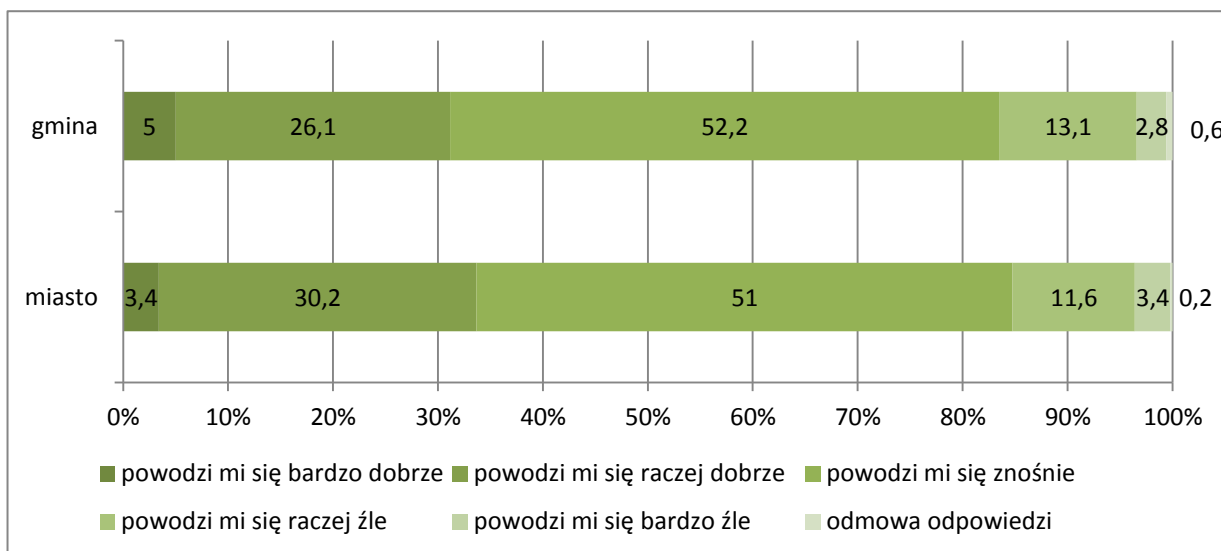
Wykres 4. Sytuacja zawodowa badanych (%)

Miejscowości na terenie gminy wiejskiej charakteryzują się nieco innym potencjałem ludnościowym, więc w doborze próby odzwierciedliliśmy także i ten fakt. W badaniu uwzględniono udział mieszkańców prawie wszystkich wsi, ze względu na niewielką liczbę mieszkańców pominięto trzy miejscowości niesołeckie: Barcikowiczki, Krępę Małą i Przydroże. Wykres poniżej prezentuje proporcje przebadanych mieszkańców w podziale na miejscowości wiejskie. Ze względu na wielkość miejscowości w badaniu wzięło udział najwięcej respondentów z Przylepu, Raculi, Ochli i Łężycy i Starego Kisielina.

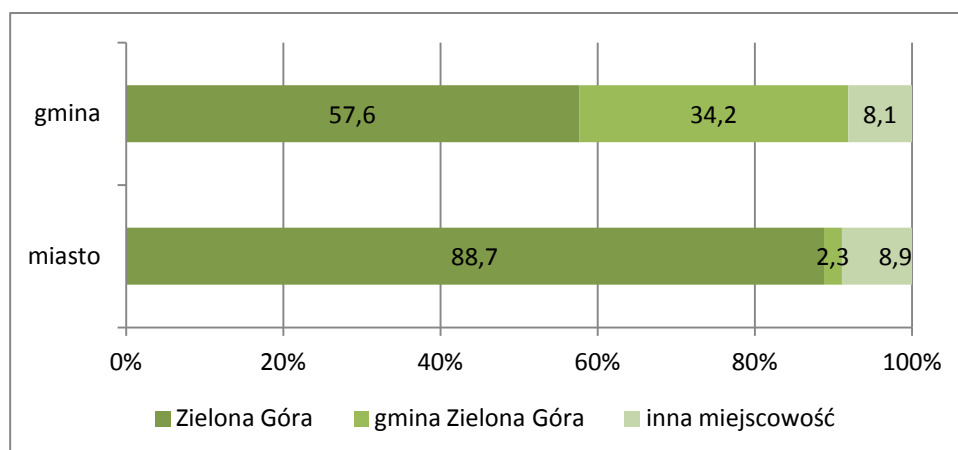
Wykres 5. Miejscowości gminne biorące udział w badaniu (%)

Jeszcze inna charakterystyka respondentów, tym razem subiektywna, dotyczyła oceny własnej sytuacji materialnej. Sytuacja materialna w analizach socjologicznych jest ważną zmienną, pośrednio informuje o zaradności życiowej i pozycji społecznej, a te z kolei mają wpływ na postawy i opinie dotyczące różnych kwestii. Zaproponowaliśmy badanym, aby umieścili się na pięciostopniowej skali. Rozkład uzyskanych wyników pokazuje dość spory optymizm jeśli chodzi o kwestie ekonomiczne - najczęściej respondentów ocenia własną sytuację materialną jako średnią, jednakże wartości idące w kierunku bardzo dobrej sytuacji są wyższe, niż wskazywane po przeciwnej stronie skali. Niespełna 15% badanych w gminie i w mieście wskazało swoją sytuację jako raczej lub bardzo złą. Ogólny rozkład odpowiedzi badanych na obydwu obszarach jest zbliżony.

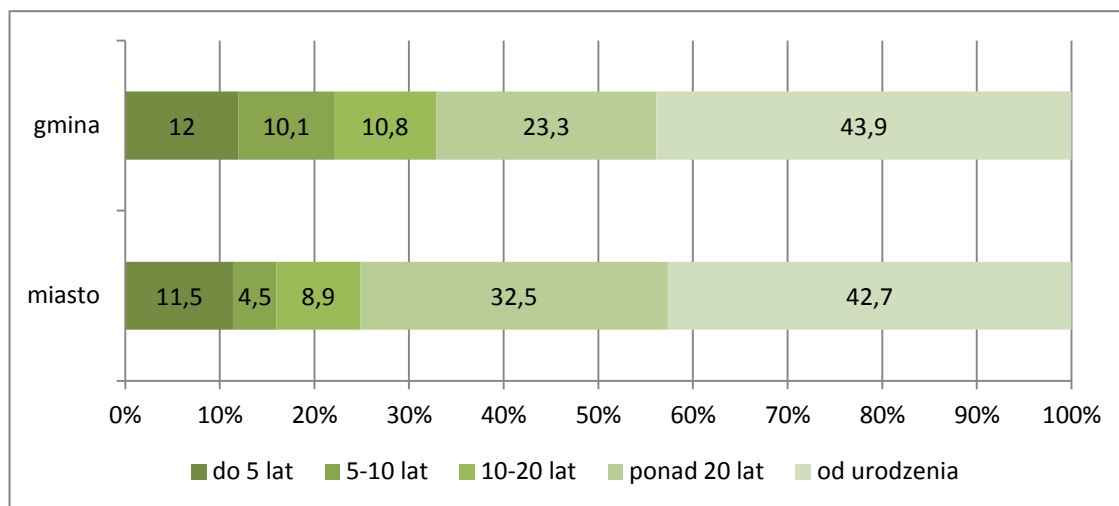
Wykres 6. Samoocena sytuacji materialnej (%)

Sytuacja zawodowa mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra często przekłada się na wybór miejsca pracy. Z perspektywy połączenia istotne znaczenie ma fakt, gdzie pracują mieszkańcy, szczególnie miejscowości gminnych. Ponad połowa (57,6%) z nich deklaruje, że pracuje w Zielonej Górze. Może to stanowić argument na rzecz tezy o tym, że w wielu wymiarach codziennego funkcjonowania mieszkańców swoista integracja terenów wiejskich i miejskich już występuje.

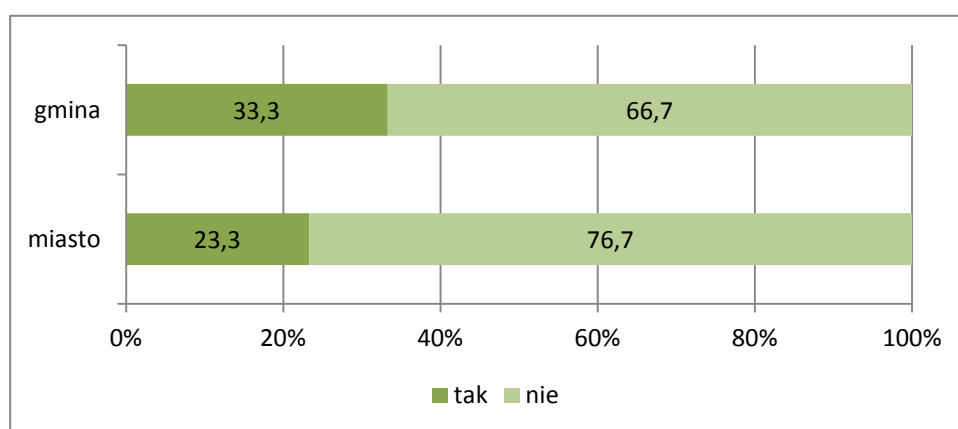
Wykres 7. Miejsce pracy lub nauki badanych (%)

Deklaracje badanych pozwalają uznać, że w przeważającej większości zamieszkują oni swoje miejscowości powyżej 20 lat, w tym większość mieszka w danym miejscu od urodzenia.

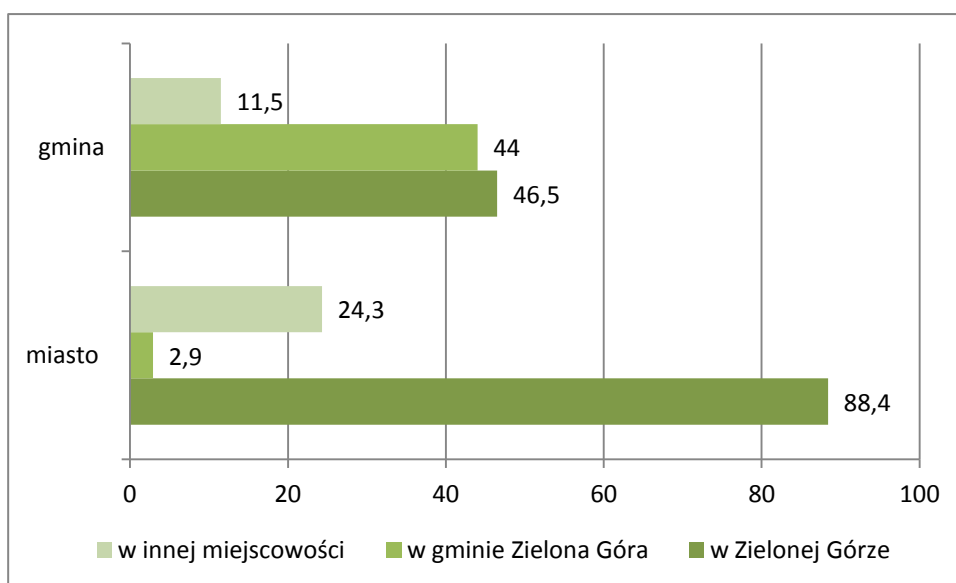
Wykres 8. Okres zamieszkania w danej miejscowości (%)

Posiadanie dzieci, które się aktualnie uczą, bądź studiują przekładać się może na akceptację idei połączenia – przyjmując założenie, że większość dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wiejskie uczy się, bądź studiuje właśnie w Zielonej Górze. Co trzeci mieszkaniec gminy i co czwarty mieszkaniec miasta deklaruje, że posiada dzieci, które uczą się lub studiują.

Wykres 9. Posiadanie dzieci, które uczą się lub studiują (%)

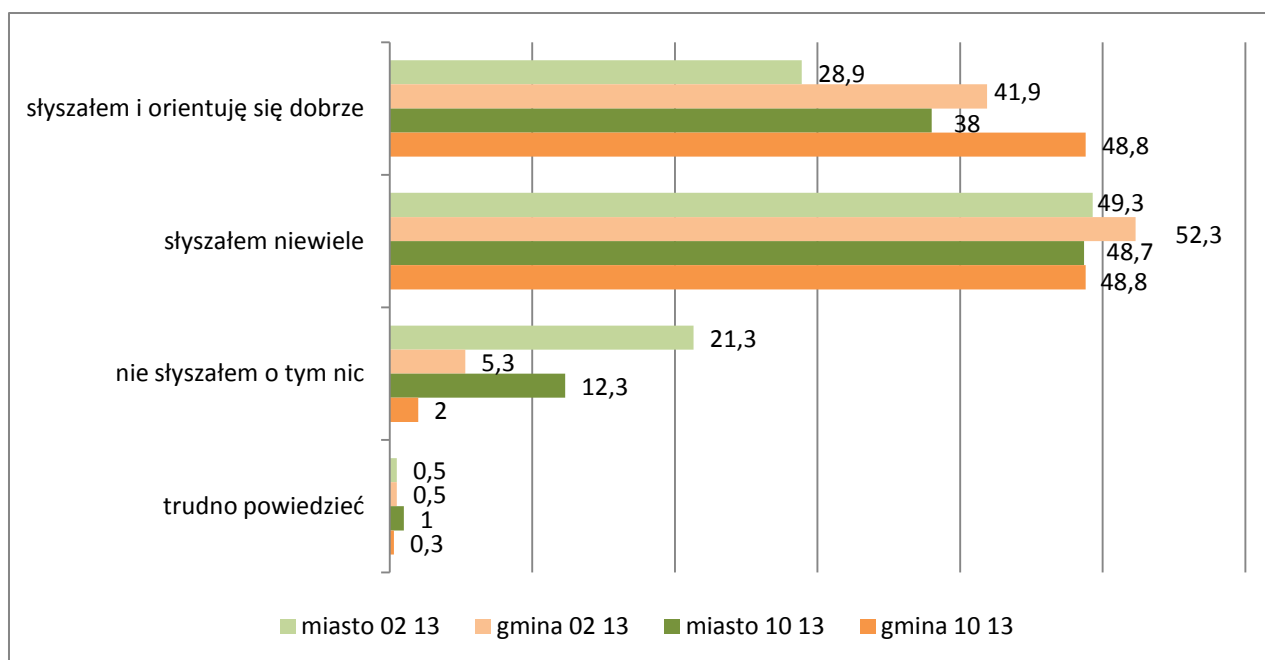
Dzieci mieszkańców Zielonej Góry uczą się lub studiują w swoim rodzinnym mieście. Mieszkańcy miasta nie korzystają z usług edukacyjnych na terenie gminy. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku mieszkańców gminy. Dzieci z terenów wiejskich najczęściej korzystają z oferty szkół w Zielonej Górze. Z placówek edukacyjnych na terenie gmin korzysta 44,4% badanych.

Wykres 10. Miejscowość, gdzie uczą się dzieci badanych (%)

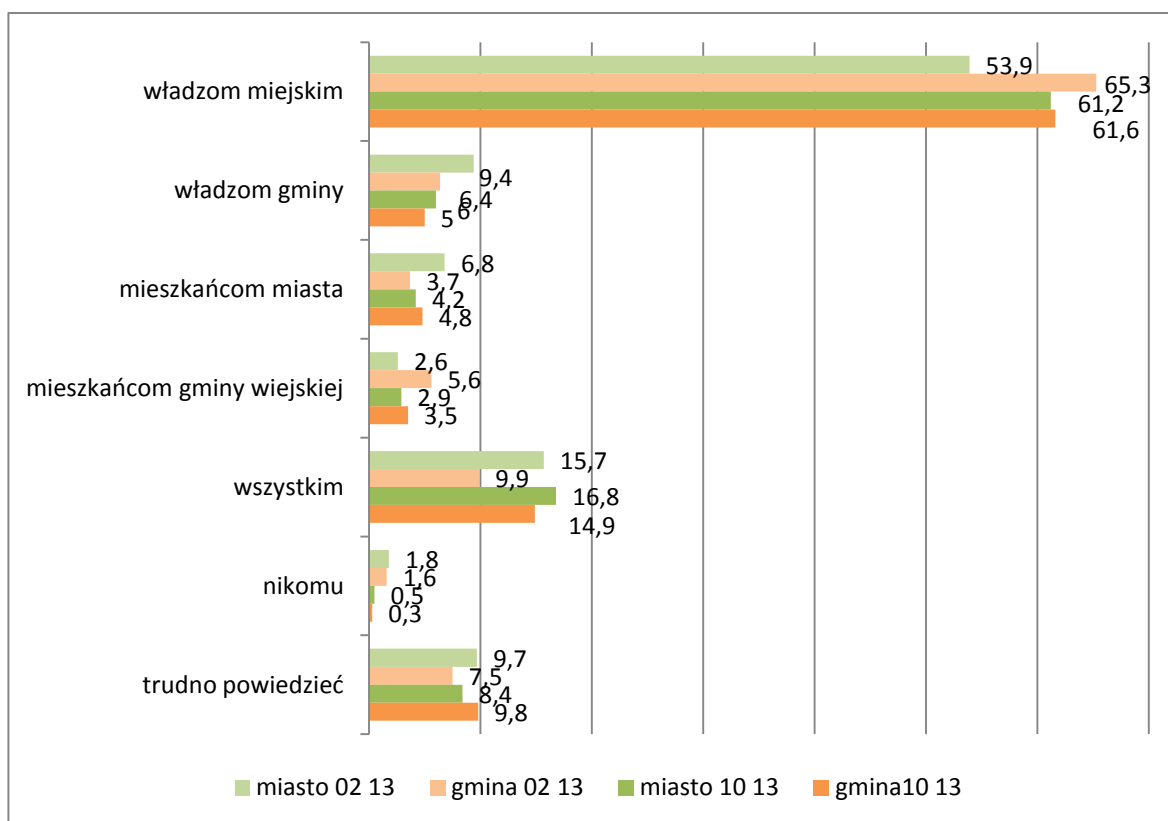
Opinie na temat połączenia

Analizy dotyczące połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra rozpoczniemy od ustalenia poziomu wiedzy na ten temat (wykres nr 11). W badaniu z października dobrą orientację deklaruje 38% mieszkańców miasta i niespełna 49% mieszkańców gminy wiejskiej. W jednym i drugim przypadku deklarowany poziom wiedzy jest wyższy o 9,1% i 6,9% niż w lutym tego roku. Z poprzedniego pomiaru (luty 2013) zachowany został dystans pomiędzy mieszkańcami gminy wiejskiej i miasta - ci pierwsi deklarują częściej, że są dobrze poinformowani. Z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć, że ta dysproporcja wynika z faktu prowadzenia kampanii informacyjnej (spotkań z mieszkańcami, rozdawania „Kontraktu Zielonogórskiego”, dostarczania tygodnika „Łącznik Zielonogórski”) przede wszystkim na terenach wiejskich. Na jednym i drugim obszarze (miasto 48,7%, gmina 48,8%) nadal duży odsetek mieszkańców deklaruje, że ich wiedza jest niewystarczająca. Jednocześnie wyraźnie widać, że ubywa osób, które o projekcie połączenia nie wiedzą nic, w mieście jest ich obecnie 12,3%, w gminie wiejskiej 2,0%. Ogólny wniosek z powyższych analiz jest taki, że rośnie poziom wiedzy mieszkańców wsi i miasta na temat projektu połączenia samorządów. Nadal widoczna jest jednak duża część badanych, których wiedza jest niewielka.

Wykres 11. Wiedza na temat połączenia miasta i gminy (%)

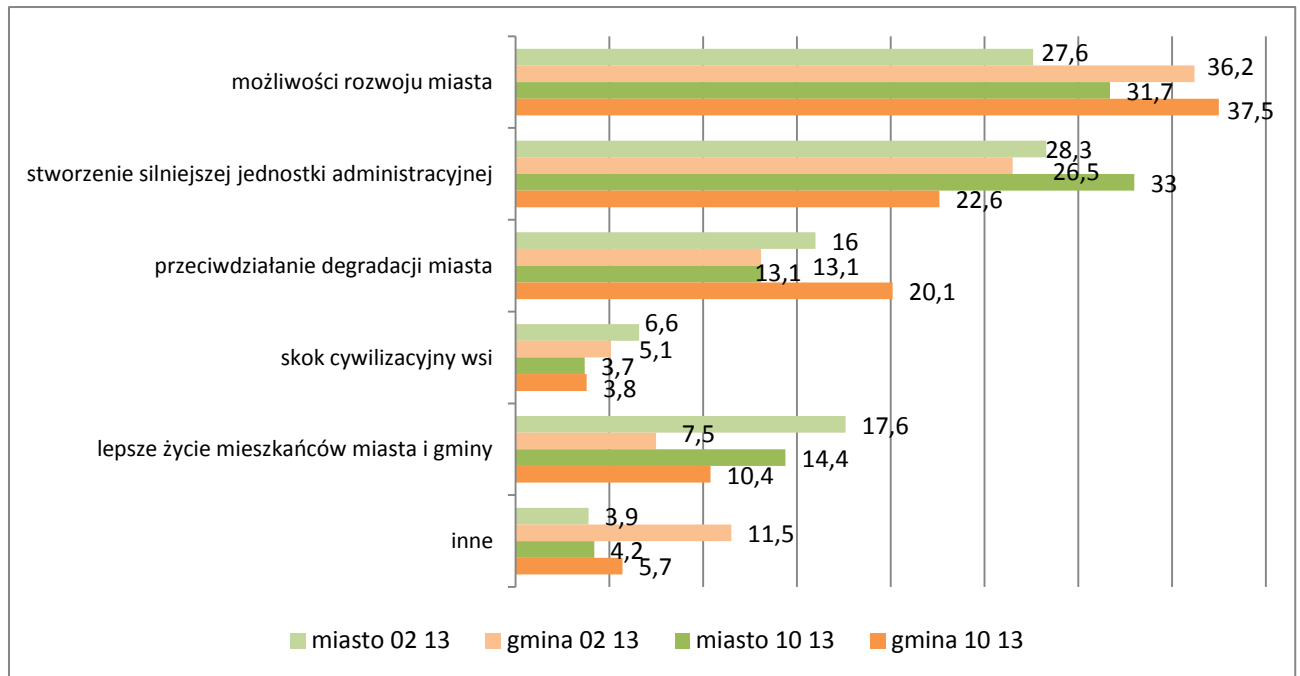
W trakcie pierwszego pomiaru (luty 2013) mieszkańcy miasta i gminy wiejskiej jednoznacznie wskazali władze miejskie jako ten podmiot, któremu przede wszystkim zależy na realizacji projektu połączenia. Po ośmiu miesiącach sytuacja niewiele się zmieniła, można tylko dodać, że poglądy w tej kwestii Zielonogórzan i mieszkańców wsi są niemal identyczne (61,2%; 61,6%). Warto jeszcze zwrócić uwagę na kilka elementów. Inicjatywa nadal postrzegana jest jako wymyślona przez kręgi władzy samorządowej (miasta), nie ma charakteru oddolnego. Władze gminy w opiniach mieszkańców w kwestiach połączenia stanowią opozycję w stosunku do władz miejskich, jako zainteresowane połączeniem wskazuje je 6,0% mieszkańców Zielonej Góry i 5,0% mieszkańców okolicznych wsi. Jeszcze jedna informacja płynąca z uzyskanych danych, dotyczy niewielkiego wzrostu przekonanych o tym, że wszystkim zależy w jednakowym stopniu na połączeniu miasta i gminy. Uzyskany przez nas obraz jest bardzo bliski rzeczywistym działaniom i komunikowanym w mediach i na bezpośrednich spotkaniach stanowiskach władz miejskich i gminnych.

Wykres 12. Komu przede wszystkim zależy na połączeniu miasta i gminy? (%)

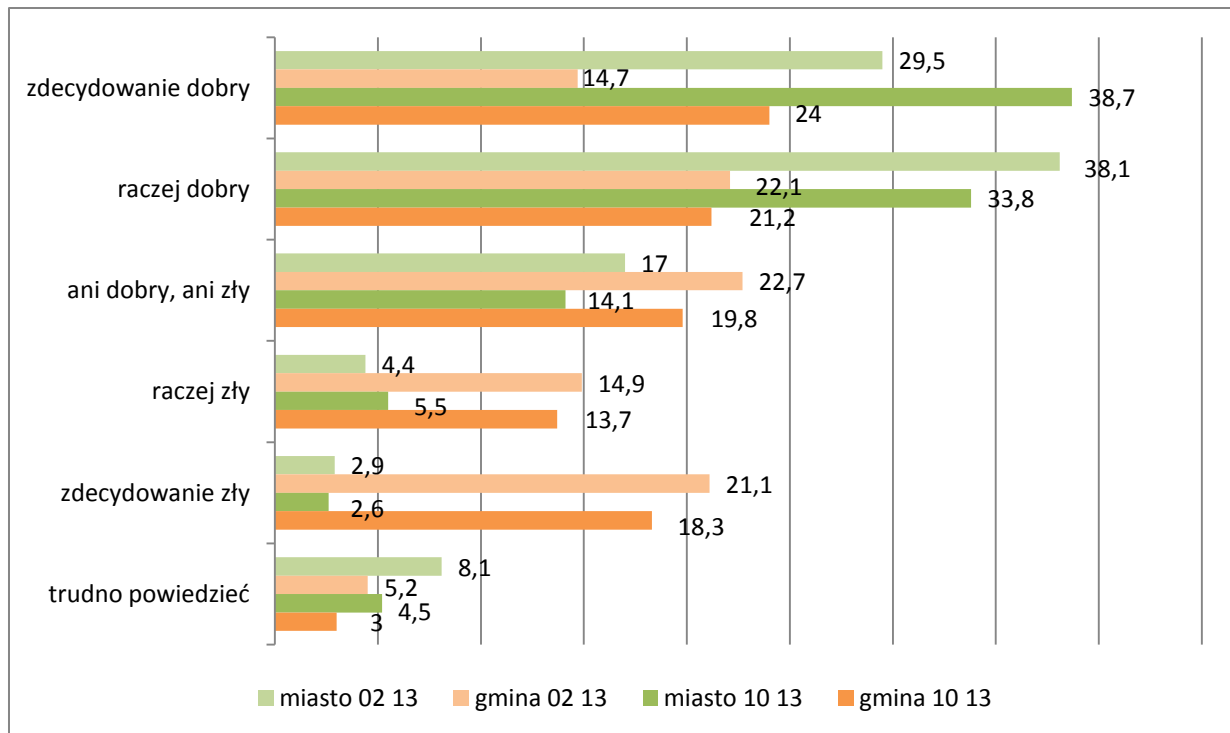
Poszukując przyczyn powstania pomysłu połączenia miasta i gminy wiejskiej, mieszkańcy tych obszarów nadal najczęściej jako powód wymieniają stworzenie możliwości rozwoju dla przyszłego miasta (Zielona Góra – 31,7%, gmina wiejska – 37,5%). Wydaje się, że jest to bardzo trafna diagnoza, ponieważ po ewentualnym połączeniu będziemy mieli do czynienia z większym miastem. Jako drugi argument (łączy się z tym pierwszym), wymieniane jest stworzenie silniejszej jednostki administracyjnej (miasto - 33,0%; wieś - 22,6%). Mieszkańcy wsi - jako główną przyczynę pojawienia się pomysłu integracji - częściej niż mieszkańcy miasta wskazują na przeciwdziałanie degradacji Zielonej Góry (13,1%; 20,1%). Mimo wielu argumentów używanych przez władze miejskie w debacie publicznej, dotyczących połączenia jako szansy dla terenów wiejskich na skok cywilizacyjny, nie można zauważyć takiego sposobu myślenia wśród mieszkańców badanych obszarów. Tylko 3,7% mieszkańców Zielonej Góry i 3,8% mieszkańców gminy wiejskiej podziela taki sposób argumentowania. Zdecydowanie rzadziej i to także nie zmienia się w znaczący sposób pomiędzy pomiarami w lutym i październiku, badani wskazują jako przyczynę integracji tworzenie warunków do lepszego życia mieszkańcom miasta i gminy wiejskiej. Można to interpretować w następujący sposób, korzyści indywidualne mieszkańców na obecnym etapie są jeszcze na tyle niepewne, że można wskazywać jedynie na możliwości rozwoju miasta jako takiego (przestrzeni, administracji). Wiadomo jednak, że są to w dużej mierze naczynia połączone, sukces w jednym wymiarze (rozwój miasta, jego

dynamika) determinuje sukcesy indywidualne wielu mieszkańców (lepsze miejsca pracy, wyższe zarobki, wyższy poziom życia).

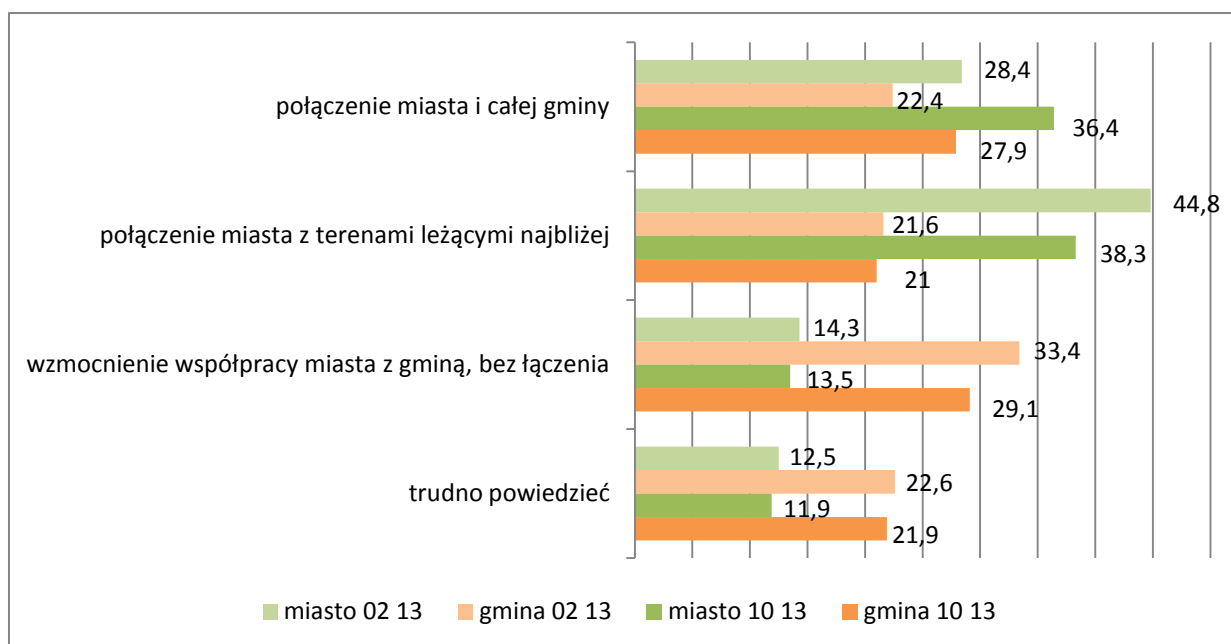
Wykres 13. Co było przyczyną powstania pomysłu połączenia miasta i gminy (%)

Analizę odpowiedzi na pytania dotyczące bezpośrednio połączenia miasta i gminy rozpoczynamy od ogólnej oceny pomysłu integracji (wykres nr 14). W tym miejscu należy przypomnieć, że pomysł połączenia w pierwszym badaniu (luty 2013) był wyraźnie lepiej oceniany przez mieszkańców miasta niż gminy wiejskiej. Z taką sytuacją mamy do czynienia także w drugim pomiarze (październik 2013), zmiana polega jednak na tym, że zachowując dystans między opiniami mieszkańców zamieszkujących oba badane obszary w jednym (o 9,2%) i drugim przypadku (o 9,3%) wzrasta jednoznaczna przychylność wobec projektu połączenia (odpowiedź pomysł jest „zdecydowanie dobry”). Przy niewielkich zmianach została także utrzymana różnica pomiędzy Zielonogórczanami i mieszkańcami wsi negatywnie oceniającymi pomysł połączenia, ci drudzy częściej oceniają pomysł jako „raczej zły” (o 8,2%) lub „zdecydowanie zły” (o 15,7%). Obserwowane między pomiarami zmiany informują nas o wzroście pozytywnych ocen projektu integracji samorządów.

Wykres 14. Czy pomysł połączenia jest dobry czy zły? (%)

Zadając kolejne pytanie (wykres nr 15) chcieliśmy dowiedzieć się, która z propozycji ewentualnego łączenia obszarów wydaje się najkorzystniejsza. Mieszkańcy miasta wskazują najczęściej dwa warianty, ich zdaniem najkorzystniejsze byłoby „połączenie miasta z terenami leżącymi najbliżej” (38,3%) lub „połączenie miasta i całej gminy” (36,4%). Nieco inaczej widzą te kwestie mieszkający na wsi, nadal najbardziej podoba im się pomysł wzmocnienia współpracy bez konieczności łączenia (29,1%). Druga najczęściej wskazywana odpowiedź dotyczy połączenie miasta i całej gminy (27,9%). Tylko jedna piąta zaakceptowałaby połączenie z miastem terenów leżących najbliżej (tylko niektórych wsi). Próbuąc odpowiedzieć na pytanie jak w ciągu ośmiu miesięcy zmieniały się opinie badanych w tej kwestii, należy zwrócić uwagę na coraz większą akceptację pomysłu integracji obszaru miasta i całej gminy, przy malejących wskazaniach dotyczących pozostałych wariantów. Nadal wyraźnie widoczne są dwie perspektywy postrzegania łączenia – miejska i wiejska.

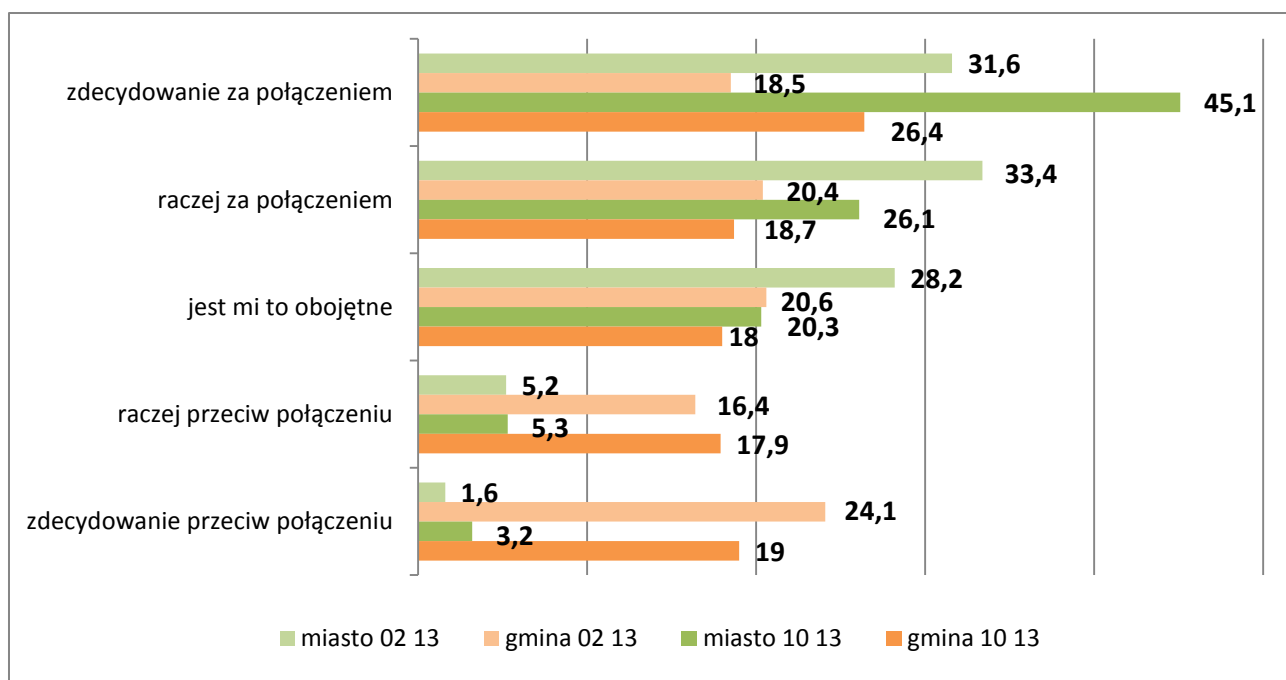

Wykres 15. Która z propozycji połączenia jest korzystniejsza? (%)

Pytanie dotyczące osobistego stosunku mieszkańców do projektu połączenia miasta i gminy jest kluczowe z punktu widzenia sukcesu tego przedsięwzięcia. Nie uda się bowiem jego realizacja wbrew woli samych zainteresowanych. Badanie sondażowe nie może dać ostatecznej odpowiedzi jak zachowają się mieszkańcy w momencie podejmowania tej kluczowej decyzji, informuje jednak o rozkładach opinii i ich zmianach przed ich ostatecznym zmaterializowaniem się. Analizując uzyskane wyniki (wykres nr 16) możemy powiedzieć o **wzroście przychylności w stosunku do projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej**. Informują nas o tym następujące przesłanki:

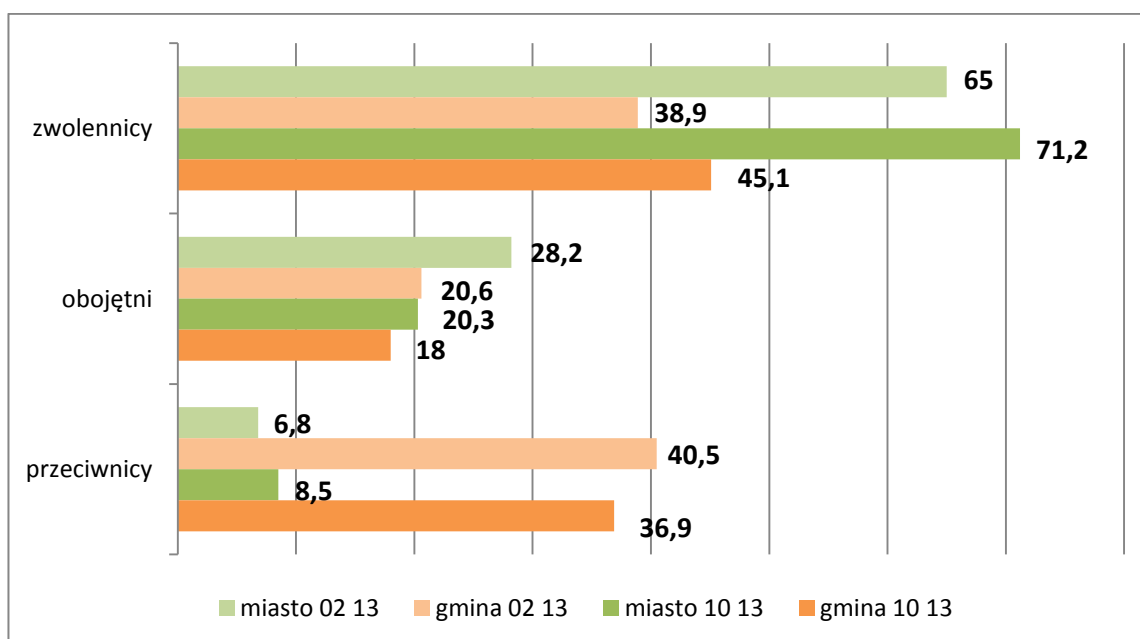
- o 13,5% na terenie miasta i o 7,9% na terenie gminy wiejskiej wzrasta odsetek deklarujących swoje zdecydowane poparcie dla projektu;
- w jednym przypadku o 7,3% w drugim o 1,7% maleje odsetek deklarujących, że są raczej za połączeniem;
- odsetek obojętnych ustabilizował się na obu obszarach na poziomie jednej piątej mieszkańców;
- w przypadku gminy wiejskiej wzrasta nieco odsetek osób raczej przeciwnych połączeniu (1,5%), maleje jednak wyraźniej odsetek zdecydowanych przeciwników (5,1%);

Zarysowana tendencja jest dość wyraźna, możemy powiedzieć, że zarówno w mieście jak i w gminie wiejskiej zmiany opinii częściej idą w kierunku większej przychylności wobec projektu połączenia.

Wykres 16. Osobisty stosunek do połączenia miasta i gminy (%)

Zrekodowane do trzech kategorii dane (zwolennicy, obojętni, przeciwnicy) wyraźniej pokazują omawianą wyżej tendencję. Powtórzymy, w drugim pomiarze obserwujemy wzrost przychylności wobec projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej. W mieście jest zdecydowanie więcej zwolenników niż przeciwników (różnica wynosi 62,7%) w gminie wiejskiej wynosi ona 8,2%. Zaznaczyć warto, że w badaniu z lutego 2013 roku przeciwników wśród mieszkańców wsi było nieco więcej.

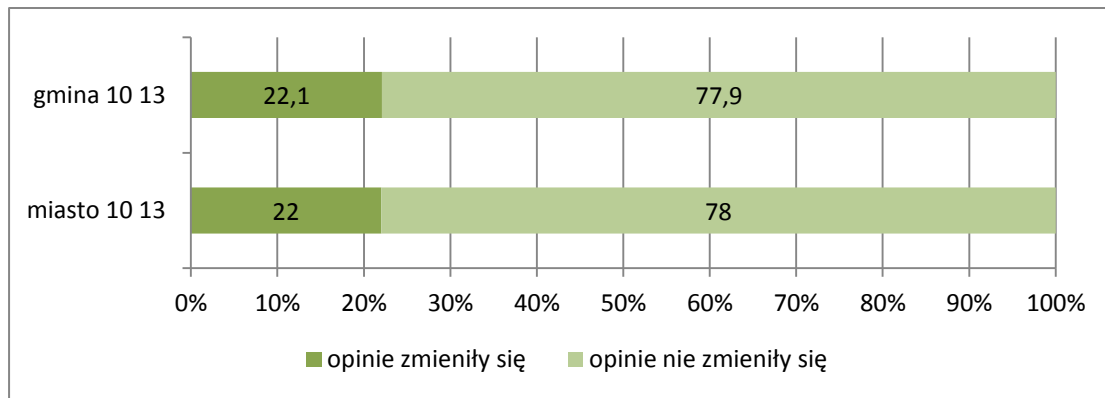
Wykres 17. Osobisty stosunek do połączenia miasta i gminy – dane zrekodowane do trzech kategorii (%).

Uwzględniając w analizach zmienne społeczno-demograficzne (płeć, wiek, wykształcenie) możemy powiedzieć, że niemal w każdym przypadku widoczny jest wzrost przychylności wobec projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra. Zwolennikami w mieście są częściej kobiety, na wsi mężczyźni, ta zależność nie uległa zmianie od pierwszego badania. Dość wyraźny na obu badanych obszarach jest wpływ wykształcenia, możemy powiedzieć, że lepiej wykształceni respondenci prezentują bardziej przychylne opinie wobec projektu integracji. Na wsi najczęściej zwolennikami są osoby młode (do 24 roku życia) i najstarsze (powyżej 60 roku życia). W mieście sytuacja jest podobna.

Tabela 1. Osobisty stosunek do połączenia a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (zsumowane odpowiedzi zdecydowanie i raczej za i zdecydowanie i raczej przeciw, nie uwzględniono odpowiedzi jest mi to obojętne (%))

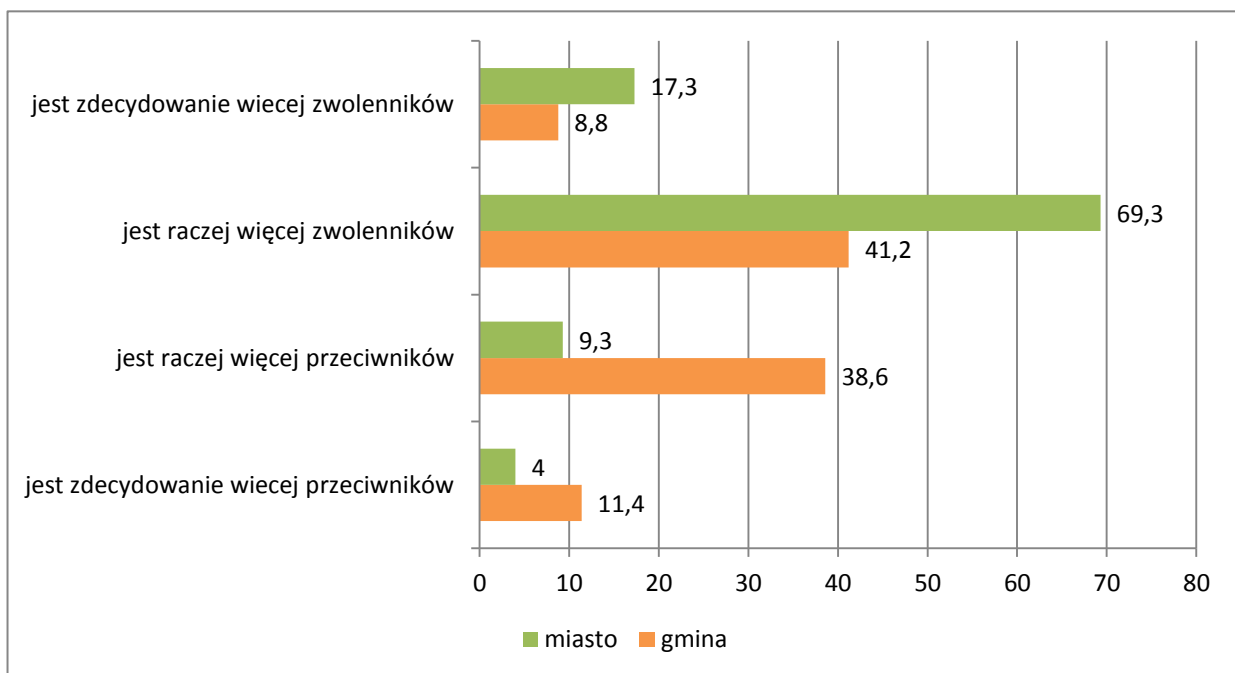
	Miasto				Gmina			
	zwolennicy		przeciwnicy		zwolennicy		przeciwnicy	
	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13
Płeć								
Kobieta	68,0	75,7	4,8	6,3	37,3	42,1	41,8	39,8
Mężczyzna	61,5	65,9	9,1	11,0	40,3	48,0	39,2	34,0
Wiek								
Do 24 roku życia	65,8	71,4	2,9	17,1	45,3	57,8	30,9	25,0
Od 25 do 39 lat	61,3	65,3	7,3	6,8	43,1	46,0	41,4	38,0
Od 40 do 59 lat	57,8	70,5	11,8	13,3	36,3	38,0	39,2	45,7
60 lat i więcej	74,6	77,7	3,3	3,3	32,7	49,6	46,6	24,8
Wykształcenie								
Podstawowe	60,4	64,4	5,2	6,8	37,0	41,6	35,8	34,9
Zasadnicze zawodowe	74,2	69,5	8,1	8,5	41,2	45,6	40,2	36,8
Średnie	63,8	73,7	5,2	9,0	36,3	45,5	45,5	37,4
Wyższe	63,9	72,4	9,0	8,6	43,8	48,9	38,6	39,1

Interesowało nas także czy sami badani zauważają zmiany opinii i postaw wobec połączenia wśród mieszkańców swoich miejscowości. Najczęściej takie zmiany nie są widoczne, 78% w mieście i gminie wiejskiej udziela właśnie takiej odpowiedzi. Dla 22% badanych są one zauważalne.

Wykres 18. Czy w ostatnim roku zmieniły się opinie mieszkańców na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej? (%).

Zauważane zmiany opinii mają zupełnie inny charakter w mieście i na wsiach w gminie wiejskiej. Mieszkańcy miasta deklarują, że przybywa przede wszystkim zwolenników (86,6%), podczas gdy na obszarach wiejskich zauważający zmiany podzielili się dokładnie na dwie równe części (50% zauważa więcej zwolenników i 50% więcej przeciwników).

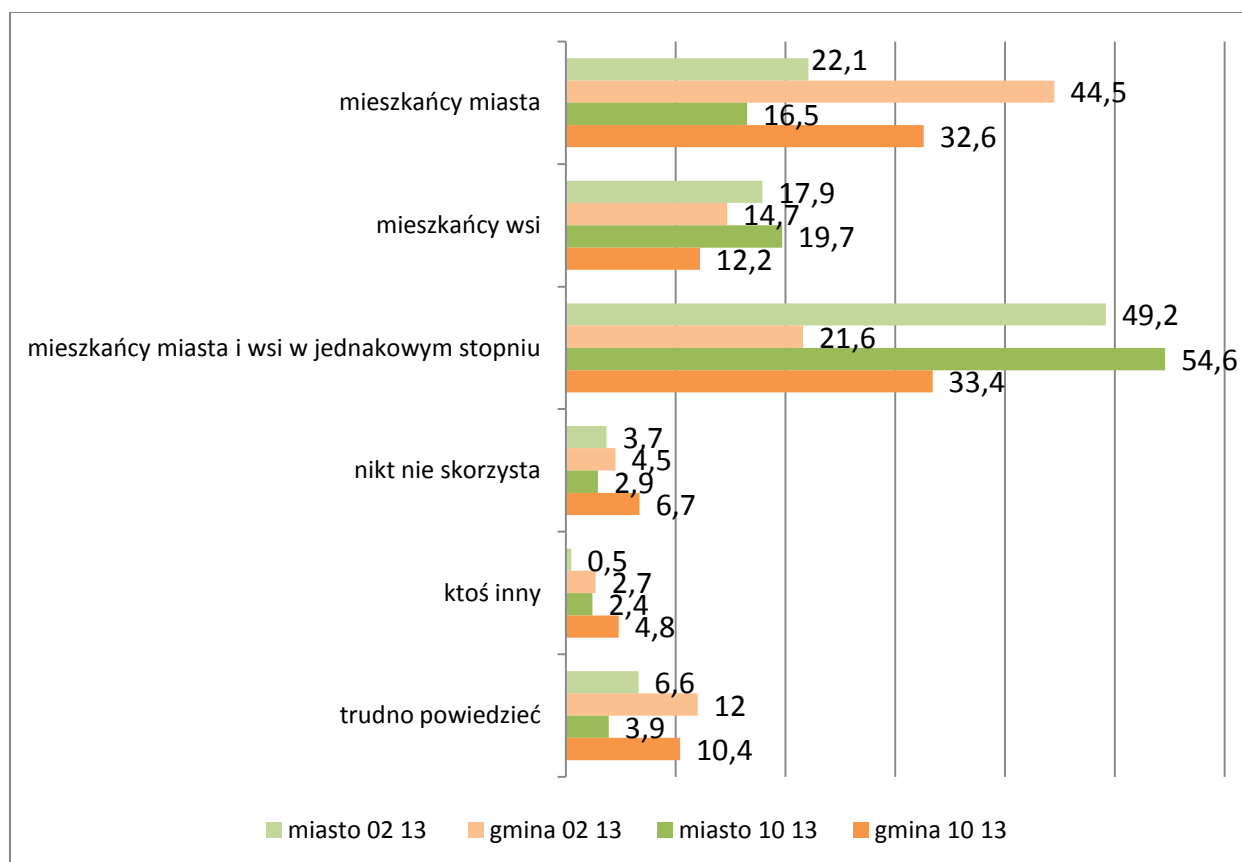

Wykres 19. W jaki sposób zdaniem badanych w ostatnim roku zmieniły się opinie mieszkańców? (%).

Kolejne pytanie odnosiło się do ewentualnych korzyści związanych z połączeniem, ich lokowanie jest ważnym wskaźnikiem, ponieważ informuje o wskazywaniu racjonalnych przesłanek do formułowania opinii na temat połączenia. Myślenie może być następujące, jeśli jestem przekonany, że na tym skorzystam, to będę popierał takie działania. Warto zwrócić uwagę na kilka tendencji:

- mieszkańcy miasta są najczęściej przekonani (i to przekonanie wzrasta od pierwszego badania), że korzyści z połączenia będą obopólne;
- takie przekonanie (o obopólnych korzyściach) jest także najczęściej wyrażane obecnie przez mieszkańców gminy wiejskiej, w pierwszym badaniu dominował pogląd, że korzyści osiągną przede wszystkim mieszkańcy miasta, możemy dodać, że jedna trzecia mieszkańców gminy nadal prezentuje taki punkt widzenia;
- najrzadziej mieszkańcy gminy upatrują korzyści płynących z połączenia przede wszystkim dla siebie samych, mieszkańcy miasta widzą taki scenariusz nieco częściej i to przekonanie nieznacznie pomiędzy pomiarami wzrasta;

W tej części analiz możemy powiedzieć, że uwidoczniona została tendencja zbliżania stanowisk mieszkańców miasta i gminy wiejskiej w kwestii ewentualnych korzyści płynących z połączenia. Zbliżenie stanowisk jest dość istotne dla realizacji projektu, pamiętać jednak trzeba także o wyraźnej różnicy, mieszkańcy miasta nadal zdecydowanie częściej niż mieszkańcy wsi prezentują taki punkt widzenia.

Wykres 20. Kto przede wszystkim skorzysta na połączeniu miasta i gminy? (%)

Odniesienie się do kilku zaproponowanych opinii pozwoli nam na prześledzenie sposobów myślenia o integracji mieszkańców miasta i gminy wiejskiej. Skoncentrujemy się głównie na zmianach, jakie nastąpiły od lutego 2013 roku. W pytaniu w nieco innej formie zawarte zostały kwestie, które pojawiły się w innych miejscach kwestionariusza, w tym sensie mają one określoną funkcję kontrolną. Coraz rzadziej mieszkańcy miasta i gminy wiejskiej projekt połączenia przypisują realizacji ambicji paru polityków i działaczy samorządowych. Rzadziej także niż w lutym tego roku zgadzają się z opinią, że połączenie to przede wszystkim sprawa istotna dla miasta, gmina wiejska na tym nie skorzysta. Coraz wyraźniej prezentowane są opinie, że połączenie może przyspieszyć modernizację infrastruktury terenów wiejskich. Podobnie częściej badani skłonni są do aprobaty opinii, że połączenie daje szanse w jednakowym stopniu mieszkańcom miasta i wsi. Nieco rzadziej zgadzają się z poglądem, że projekt pociągnie za sobą większe koszty administracyjne, a częściej są go w stanie określać jako pomysł innowacyjny, który przybliży mieszkańców do standardów Unii Europejskiej. Rzadziej w przypadku mieszkańców miasta albo na tym samym poziomie w przypadku mieszkańców wsi badani odpowiadają, że połączenie blokowane jest przez urzędników gminnych, którzy obawiają się utraty wpływów i miejsc pracy. Wyłaniające się zmiany postaw i opinii dość jednoznacznie wskazują na inne spojrzenie niż w pierwszym badaniu i zbliżanie się stanowisk mieszkańców miasta i gminy wiejskiej. Coraz bardziej widoczne jest dostrzeganie wspólnego interesu i szansy rozwoju. W tym miejscu należy także wspomnieć, że obok podobieństw mieszkańców obu badanych obszarów, widać dość duże różnice. Wynikają one głównie z odsetka poszczególnych wskazań. Zwykle mieszkańcy miasta w większym stopniu akceptują te opinie, które wprost albo pośrednio oceniają projekt pozytywnie, różnice w zależności od opinii wynoszą od kilku do kilkudziesięciu procent.

Tabela 2. Opinie na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej (%)

	Miasto						Gmina					
	tak		nie		t.p.		tak		nie		t.p.	
	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13
Połączenie miasta i gminy, to realizacja ambicji paru polityków i działaczy samorządowych	52,3	39,8	33,7	42,7	14,1	17,5	61,9	56,7	17,4	25,5	20,8	17,8
Połączenie to przede wszystkim sprawa istotna dla miasta, gmina wiejska na tym nie skorzysta	42,0	22,3	51,7	69,4	6,3	8,4	60,8	54,1	27,2	33,5	12,0	12,3
Połączenie blokują urzędnicy gminni, którzy obawiają się utraty wpływów i miejsc pracy w urzędzie gminy	62,0	53,7	23,3	28,3	14,7	18,1	49,6	50,0	27,5	32,2	22,9	17,8
Połączenie to przede wszystkim sprawa istotna dla gminy, przyspieszy to modernizację infrastruktury terenów wiejskich	69,7	74,8	22,2	17,3	8,1	7,9	46,7	56,3	37,3	31,1	16,0	12,5
Połączenie daje szanse na rozwój zarówno mieszkańcom wsi jak i miasta	83,0	89,2	12,8	6,5	4,2	4,2	53,4	61,8	34,4	28,6	12,3	9,5
Połączenie miasta i gminy wiejskiej spowoduje większe koszty administracyjne	53,6	40,3	29,0	37,4	17,3	22,3	62,2	60,6	22,1	21,3	15,7	18,0
Połączenie miasta i gminy to innowacyjny pomysł sprawowania władzy lokalnej, która przybliży mieszkańców do standardów UE	68,2	68,8	17,3	14,4	14,4	16,8	46,7	53,9	25,9	22,3	27,5	23,7

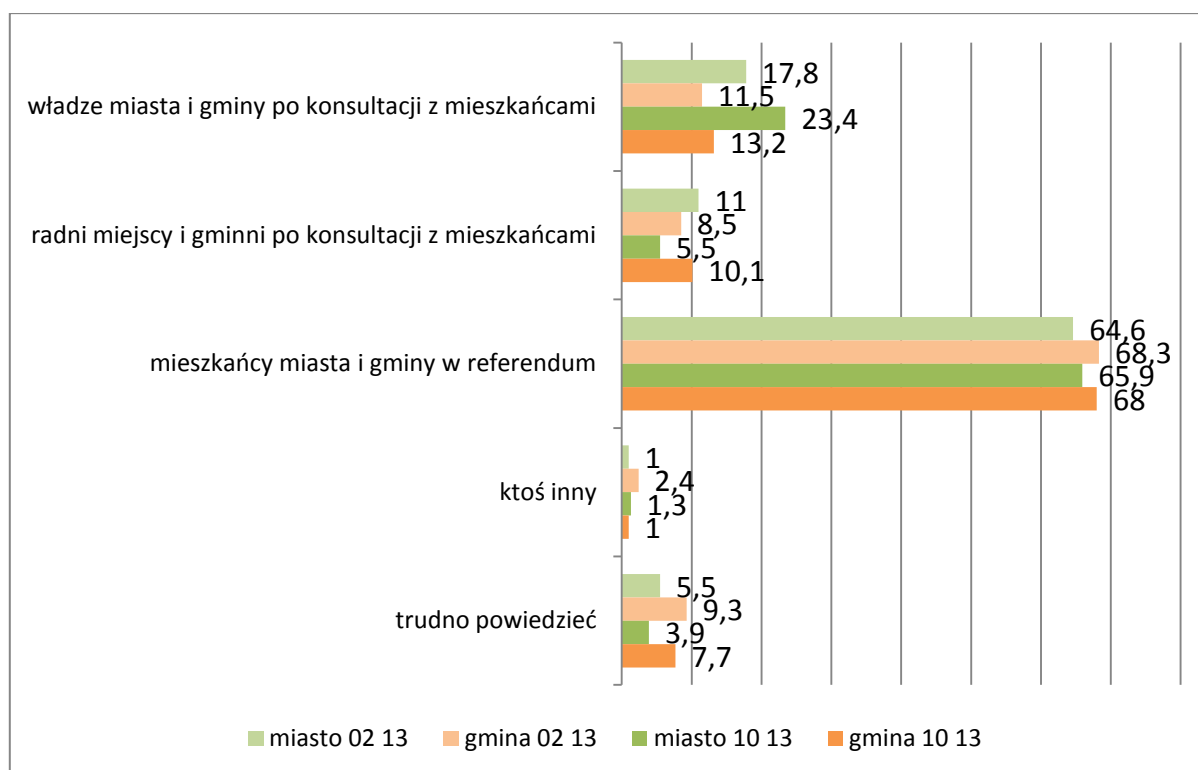
Zbliżenie stanowisk mieszkańców gminy wiejskiej i miasta jest także widoczne w odpowiedziach na kolejne pytanie (tabela nr 3). Tym razem ponownie staraliśmy się ustalić jakie zdaniem badanych mogą być ewentualne konsekwencje związane z połączeniem. Podobnie jak przed ośmioma miesiącami zaproponowaliśmy do oceny dziewięć wymiarów, dotyczyły one podatków, kosztów utrzymania, wartości nieruchomości, dostępności placówek oświatowych, terenów inwestycyjnych i inwestycji w infrastrukturę, wzrostu atrakcyjności terenów, poczucia bezpieczeństwa i kosztów administracyjnych. Zdajemy sobie sprawę, że nie wyczerpują one możliwego katalogu prawdopodobnych konsekwencji, dotyczą jednak istotnych kwestii. Zadane pytanie miało formę dyferencjału semantycznego, to znaczy, że badani proszeni byli o wskazanie numeru odpowiedzi bliższej opinii (konsekwencji), z którą się zgadzają. Wybierane wartości 1 i 2 informują o częstszym przewidywaniu negatywnych konsekwencji w zaproponowanych wymiarach, odpowiedzi 4 i 5 o bardziej pozytywnych. Odpowiedź 3 stanowi środek skali dwustronnej, informuje, że w tym wymiarze badani nie przewidują żadnych zmian. Analizując odpowiedzi posłużyliśmy się medianami, czyli wartościami środkowymi, przeciętnymi - kolorem zielonym zazaczyliśmy odpowiedzi Zielonogórczan, a żółtym mieszkańców gminy wiejskiej. Na dziewięć opinii w pięciu badani z obszaru gminy i miasta mają takie same zdanie. Zgodność dotyczy braku większych zmian po połączeniu w kwestiach wartości nieruchomości, zwiększenia dostępności placówek oświatowych, poczucia bezpieczeństwa i kosztów administracyjnych. Badani zgadzają się także, że po połączeniu przybędzie nowemu miastu terenów inwestycyjnych. Różnice dotyczą przede wszystkim kwestii podatkowych, mieszkańcy Zielonej Góry uważają, że w tej kwestii nic się nie zmieni, natomiast mieszkańcy wsi prognozują podniesienie podatków. Podobnie wygląda ocena opłat związanych z utrzymaniem, Zielonogórczanie nie obawiają się wzrostu takich opłat, mieszkańcy gminy wiejskiej w momencie realizacji badania wskazywali, że z taką konsekwencją będą mieli do czynienia. Kolejne różnice dotyczą inwestycji w infrastrukturę, badani z miasta są przekonani, że połączenie zintensyfikuje takie inwestycje, mieszkańcy wsi, twierdzą, że nie będzie to miało wpływu. Zielonogórczanie przewidują też wzrost atrakcyjności terenów w swojej miejscowości, mieszkańcy gminy uważają, że także w tym względzie nic się nie zmieni.

Tabela 3. Konsekwencje połączenia gminy wiejskiej z Zieloną Górą (mediany)

Konsekwencje negatywne							Konsekwencje pozytywne	
Podniesienie podatków	1	2	3		4	5	Obniżenie podatków	
Wzrost opłat związanych z utrzymaniem	1	2	3		4	5	Spadek opłat związanych z utrzymaniem	
Spadek wartości nieruchomości	1	2	3	3	4	5	Wzrost wartości nieruchomości	
Zmniejszenie dostępności placówek przedszkolno - oświatowych	1	2	3	3	4	5	Zwiększenie dostępności placówek przedszkolno - oświatowych	
Mniejsze inwestycje w infrastrukturę	1	2	3		4		5	Większe inwestycje w infrastrukturę
Mniej terenów przeznaczonych pod inwestycje	1	2	3	4	4	5	Więcej terenów przeznaczonych pod inwestycje	
Spadek atrakcyjności terenów w Pana/i miejscowości	1	2	3		4		5	Wzrost atrakcyjności terenów w Pana/i miejscowości
Spadek poczucia bezpieczeństwa	1	2	3	3	4	5	Wzrost poczucia bezpieczeństwa	
Wyższe koszty administracyjne	1	2	3	3	4	5	Niższe koszty administracyjne	

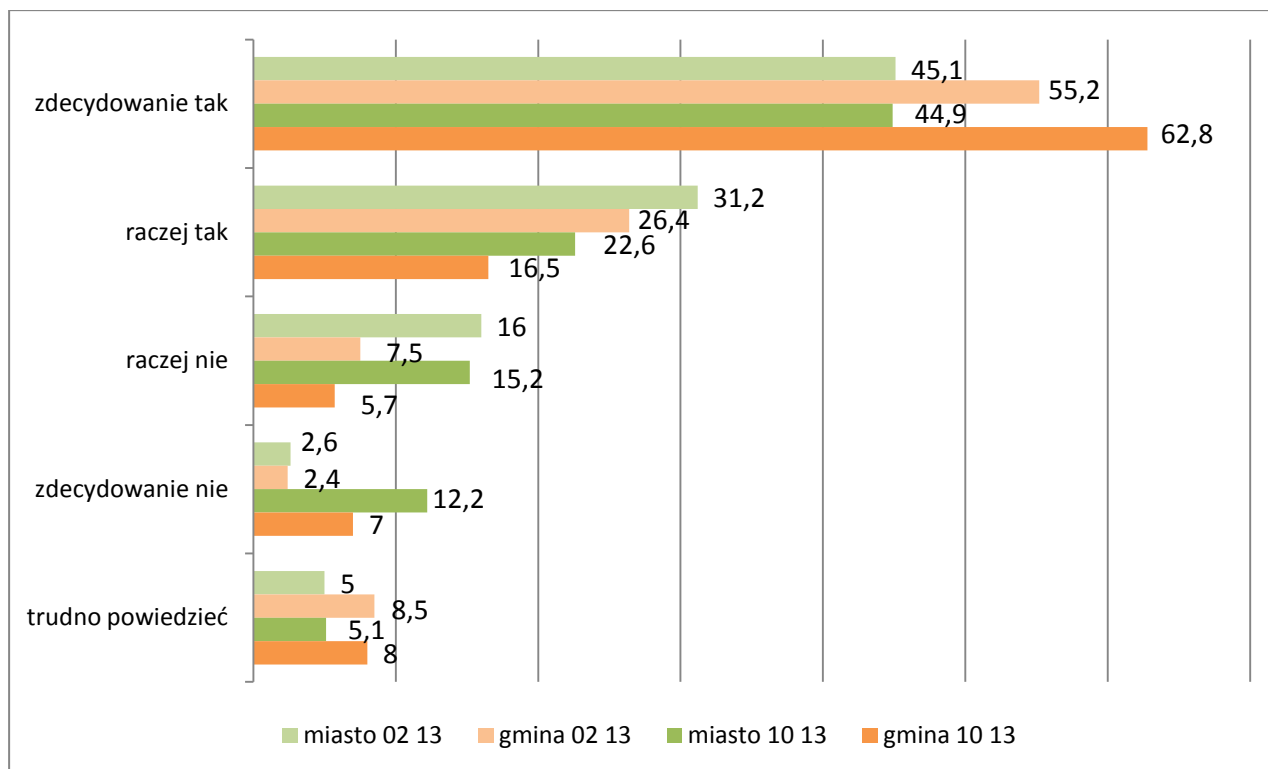
Pytanie miało formę dyferencjału semantycznego, przeciwstawne opinie umieszczone zostały po obu stronach tabeli. Respondenci udzielając odpowiedzi lokowali ją bliżej tej opinii z którą się zgadzali. Tak więc odpowiedź 1 to wybór konsekwencji znajdującej się po lewej stronie (miała ona charakter negatywny), wybór odpowiedzi 5 to zgoda na konsekwencję po prawej stronie. Podobnie traktowane były odpowiedzi 2 i 4. Odpowiedź nr 3 stanowiła oś pomiędzy skrajnymi opiniami (pogląd neutralny).

Decyzja dotycząca ewentualnego połączenia będzie miała długotrwałe konsekwencje, dlatego też staraliśmy się ustalić, w jaki sposób powinna zostać podjęta. Pytanie w niezmienionej formie zadane zostało po raz drugi i możemy powiedzieć, że opinie w tym względzie niewiele się zmieniły. Mieszkańcy gminy wiejskiej i miasta jednoznacznie wskazują, że decyzja powinna zostać podjęta w referendum, sądzi tak 65,9% mieszkańców wsi i 68,0% mieszkańców miasta. Przy dużej stabilności odpowiedzi, warto zwrócić uwagę na rosnący odsetek wskazań Zielonogórczan (23,4%), którzy woleliby, aby decyzja została podjęta przez władze miasta i gminy po konsultacjach z mieszkańcami.

Wykres 21. Kto powinien podjąć decyzję w sprawie ewentualnego połączenia? (%)

Zainteresowani byliśmy także deklaracjami dotyczącymi frekwencji w ewentualnym referendum. Pragniemy jednak przypomnieć dwie prawidłowości, o których pisaliśmy w pierwszym raporcie, które znane są badaczom społecznym, analizującym odpowiedzi na tak zadawane pytania. Respondenci częściej deklarują, że wezmą udział w wyborach, referendach niż robią to rzeczywiście (efekt poprawności, zgodności z normą). Najczęściej szacując rzeczywistą frekwencję bierze się pod uwagę tylko odpowiedzi „zdecydowanie tak”, ci, którzy odpowiadają, że raczej pójdą głosować, najczęściej tego nie robią. W przypadku tej analizy do wyników należy podchodzić szczególnie ostrożnie, ponieważ nie ma jeszcze pewności, czy takie referendum w ogóle będzie miało miejsce i kiedy ewentualnie miałoby się odbyć. Bardzo ciekawe może być natomiast porównanie uzyskanych wyników w lutym i październiku. Dokonując takiego właśnie porównania możemy powiedzieć, że rośnie zainteresowanie referendum w gminie wiejskiej i utrzymuje się na stabilnym poziomie w mieście. Tak jak w pierwszym badaniu, najbardziej zainteresowani wzięciem w nim udziału są mieszkańcy wsi (62,8%), to więcej o 7,6% niż w lutym tego roku. Przypomnijmy, że analizujemy tylko deklaracje „zdecydowanie tak”. Mieszkańcy Zielonej Góry, odpowiadają niemal identycznie jak osiem miesięcy wcześniej, obecnie zdecydowanie udział w referendum deklaruje 44,9%.

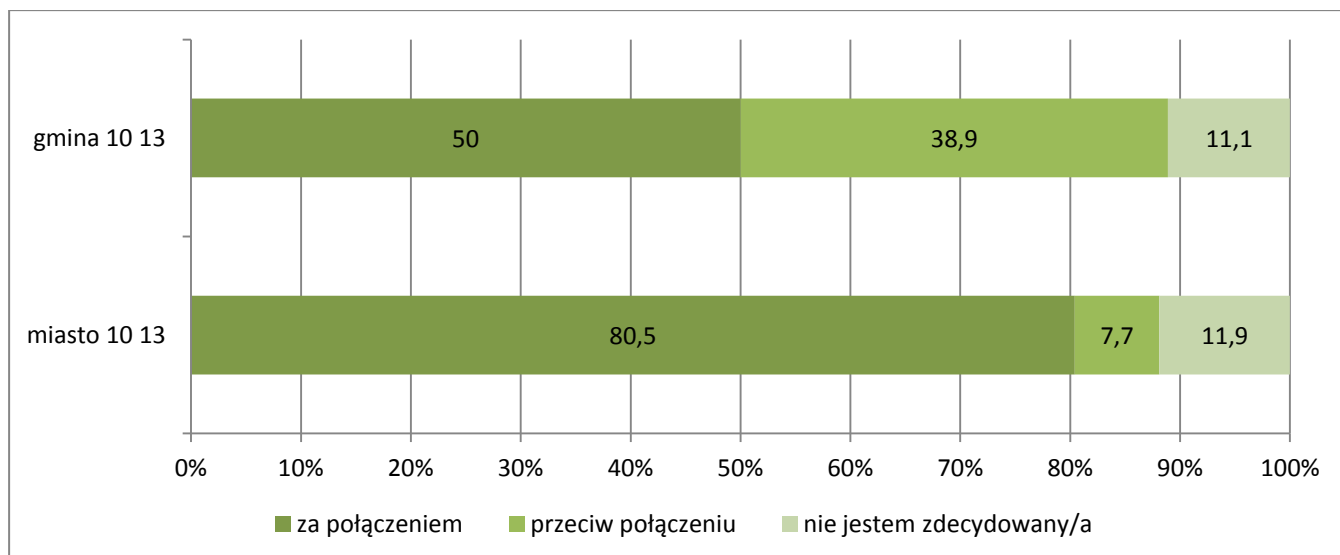
Wykres 22. Deklaracja wzięcia udziału w referendum (%). W drugim pomiarze pytanie było następujące „Gdyby referendum w sprawie połączenia miasta i gminy odbyło się w najbliższą niedzielę, to czy wzięłby/ęłaby P. w nim udział?”

Deklaracje wzięcia udziału w referendum (odpowiedzi „zdecydowanie tak”) skorelowaliśmy z podstawowymi zmiennymi społeczno-demograficznymi, aby sprawdzić na ile są one istotne w podejmowaniu aktywności referendalnej. W przypadku dwóch zmiennych, wieku i wykształcenia, możemy wskazać dość wyraźny ich wpływ na frekwencję referendalną, tym bardziej, że określone prawidłowości odnotowaliśmy w pierwszym i drugim pomiarze. Im starsi badani i lepiej wykształceni, tym częściej deklarują, że wezmą udział w ewentualnym referendum. Jedynym wyjątkiem od tej reguły są najstarsi mieszkańcy gminy wiejskiej, których deklaracje nie zmieniły się, nie zaburza to jednak naszego sposobu wnioskowania. Jeśli chodzi o płeć, to w mieście częściej obecnie chcą wziąć udział w referendum mężczyźni (48,5%) a w gminie wiejskiej kobiety (64,3%).

Tabela 4. Deklaracja wzięcia udziału w referendum a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (w tabeli zaprezentowano tylko odpowiedzi „zdecydowanie tak” %)

	Miasto		Gmina	
	02 13	10 13	02 13	10 13
Płeć				
Kobieta	49,8	42,0	51,9	64,3
Mężczyzna	39,5	48,5	58,3	61,3
Wiek				
Do 24 roku życia	31,4	35,3	45,2	46,9
Od 25 do 39 lat	39,0	40,2	52,0	60,5
Od 40 do 59 lat	50,0	47,6	57,7	70,3
60 lat i więcej	51,2	50,0	61,6	61,1
Wykształcenie				
Podstawowe	34,5	36,8	55,9	51,0
Zasadnicze zawodowe	32,3	41,1	51,0	57,9
Średnie	46,7	42,0	56,2	68,6
Wyższe	56,0	55,7	60,3	79,3

W obu edycjach badania udało nam się ustalić, że najlepszym sposobem rozstrzygnięcia o realizacji lub zaniechaniu projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej jest referendum. Wiemy także, że deklarowana frekwencja, szczególnie w gminie wiejskiej byłaby wysoka, sprawdźmy w takim razie jak rozkładałyby się ewentualne głosy poparcia lub sprzeciwu. Przy deklarowanej niższej frekwencji w mieście ponad 80% mieszkańców głosowałoby za połączeniem, przeciwnych byłoby 7,7%, prawie 12% nie ma sprecyzowanego zdania w tej kwestii. W gminie wiejskiej deklaracje dotyczące ewentualnego głosowania w referendum rozłożyły się nieco inaczej, tutaj także najwięcej badanych oddałoby swój głos za połączeniem (50,0%), przeciw głosowałoby 38,9%, podobnie jak w mieście 11,1% nie ma sprecyzowanego zdania w tej kwestii. Omawiane wyniki można odnieść do wcześniejszych deklaracji związanych z poparciem lub brakiem poparcia dla projektu połączenia (zobacz wykres nr 17). W zasadzie możemy powiedzieć, że uzyskane dane są spójne, przypomnijmy, w mieście przychylność połączeniu deklarowało 71,2% (referendum 80,5%), deklaracje przeciwne złożyło 8,5% badanych (referendum 7,7%). Analogicznie na obszarach wiejskich 45,1% deklarowało, że są za połączeniem (referendum 50,0%), przeciwną opinię prezentowało 36,9% (referendum 38,9%). Różnice naszym zdaniem wynikają z faktu iż nie wszyscy zwolennicy czy przeciwnicy deklarowali chęć wzięcia udziału w referendum nie zostali więc uwzględnieni w tych analizach, szczególnie jest to widoczne w mieście.

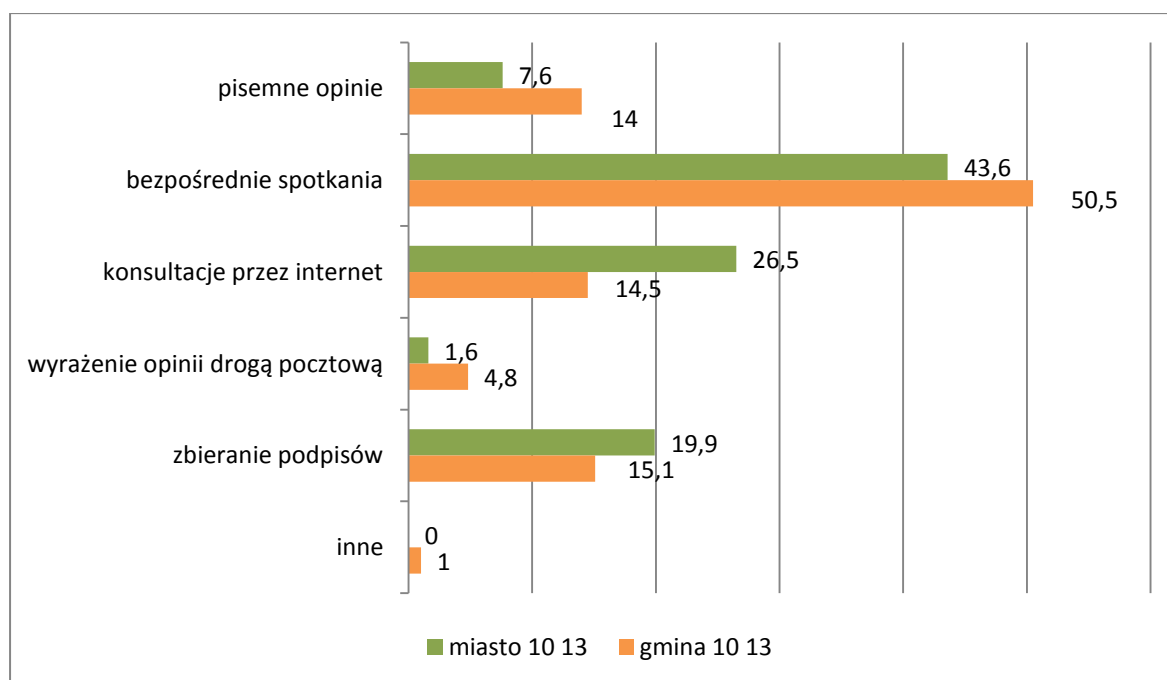
Wykres 23. Deklaracje dotyczące oddanych głosów w ewentualnym referendum? (%). Na pytanie odpowiadali badani, którzy zadeklarowali, że wezmą udział w referendum.

Analizy zaprezentowane w tabeli nr 5 pozwolą nam wskazać, które cechy badanych (płeć, wiek, wykształcenie) w największym stopniu wpływają na określony sposób głosowania. Rozpoczynając od płci, możemy powiedzieć, że w Zielonej Górze częściej „za” oddałyby głosy kobiety (81,6%) a w gminie wiejskiej mężczyźni (53,1%). W przypadku wieku w jednym i w drugim badanym obszarze najczęściej poparcie wyrażałyby osoby najmłodsze i najstarsze (Zielona Góra – 86,4% i 87,0%; gmina wiejska – 63,0% i 62,6%). Podobną zależność obserwujemy w gminie wiejskiej jeśli chodzi o wykształcenie, tutaj w swoich deklaracjach najczęściej „za” chcieliby głosować najgorzej i najlepiej wykształceni (podstawowe – 52,8%, wyższe – 53,0%). Musimy zaznaczyć, że przypisując do kategorii wykształcenia braliśmy pod uwagę tylko ukończony poziom nauki. Osoby pełnoletnie uczące się w liceum traktowane były przez nas jakby posiadały wykształcenie podstawowe, podobnie obecni studenci posiadają wykształcenie średnie. Wydaje nam się, że jednak takich przypadków nie było zbyt dużo.

Tabela 5. Deklaracja sposobu głosowania w referendum a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (w tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „nie jestem zdecydowany” %)

Deklarowane głosowanie:	Miasto		Gmina	
	za	przeciw	za	przeciw
Płeć				
Kobieta	81,6	6,1	46,7	43,8
Mężczyzna	78,9	9,6	53,1	34,3
Wiek				
Do 24 roku życia	86,4	9,1	63,0	28,3
Od 25 do 39 lat	73,0	6,8	49,4	41,6
Od 40 do 59 lat	78,1	12,3	41,1	46,4
60 lat i więcej	87,0	4,3	62,6	24,2
Wykształcenie				
Podstawowe	84,6	5,1	52,8	35,8
Zasadnicze zawodowe	74,4	7,7	48,6	38,6
Średnie	83,0	8,5	47,9	39,5
Wyższe	77,9	7,8	53,0	42,2

W kolejnym pytaniu zaproponowaliśmy badanym rozważenie innych form konsultacji społecznych, jeśli by do referendum nie doszło. Dla mieszkańców miasta i gminy najlepszą formą byłyby bezpośrednie spotkania (miasto 43,6%, gmina wiejska 50,5%). Mieszkańcy miasta wskazywali jeszcze konsultacje przez Internet (26,5%) i zbieranie podpisów (19,9%). Mieszkańcy wsi w drugiej kolejności wymienili zbieranie podpisów (15,1%), na trzecim miejscu konsultacje przez Internet (14,5%).

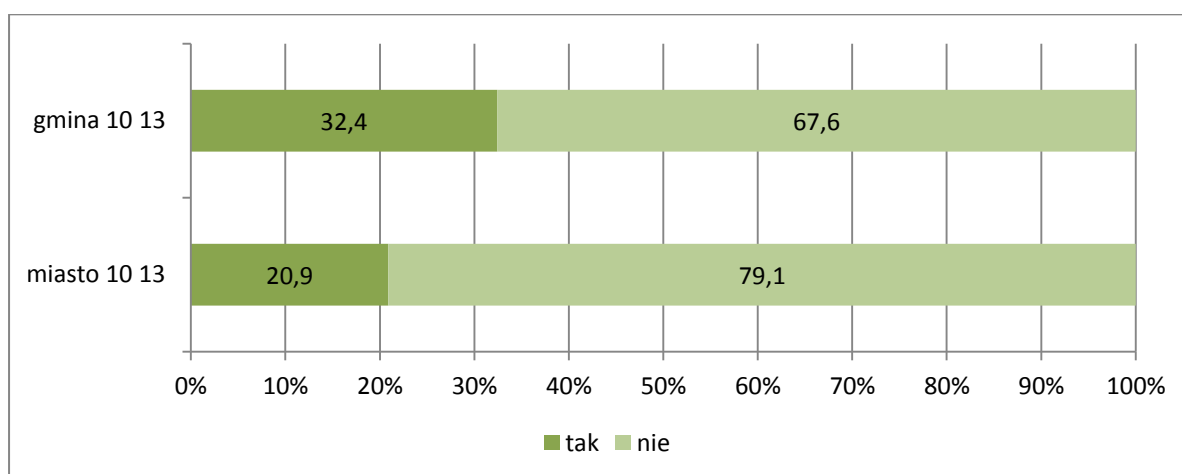
Wykres 24. Inne formy konsultacji społecznych (%)

W badaniu staraliśmy się dowiedzieć czy określone deklaracje związane z procesem ewentualnego łączenia miasta i gminy, mogą sprzyjać większej przychylności wobec projektu. Analizując wyniki zamieszczone w tabeli nr 6 możemy sformułować wniosek ogólny, mówiący o tym, że każde z zaproponowanych działań może przynieść efekt w postaci większej akceptacji pomysłu połączenia. Wyższy poziom akceptacji (ponad 90% najczęściej obserwowany jest wśród mieszkańców miasta, nieco niższy ponad 70% wśród mieszkańców gminy wiejskiej. Ponieważ akceptacja na wysokim poziomie jest najbardziej charakterystyczna dla badanych, zwróćmy uwagę na te aspekty, które relatywnie osiągają niższe poparcie. Nieco inaczej te akcenty rozkładają się w Zielonej Górze i gminie wiejskiej. Działania mające najmniejszy wpływ na większą przychylność wobec projektu połączenia w mieście to zachowanie sołectw (55,3%) i przeznaczenie dodatkowych funduszy dla wsi, o wydaniu których zadecydują sami mieszkańcy (79,1%). W gminie wiejskiej najmniej istotnym czynnikiem wydaje się także zachowanie sołectw (51,9%) i powiększenie stref inwestycyjnych (70,0%).

Tabela 6. Wpływ niżej wymienionych konsekwencji na większą przychylność wobec projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej (połączono odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”, a także „raczej nie” i „zdecydowanie nie” (%). W przypadku dwóch ostatnich opinii pytanie zadano tylko w październiku 2013 roku.

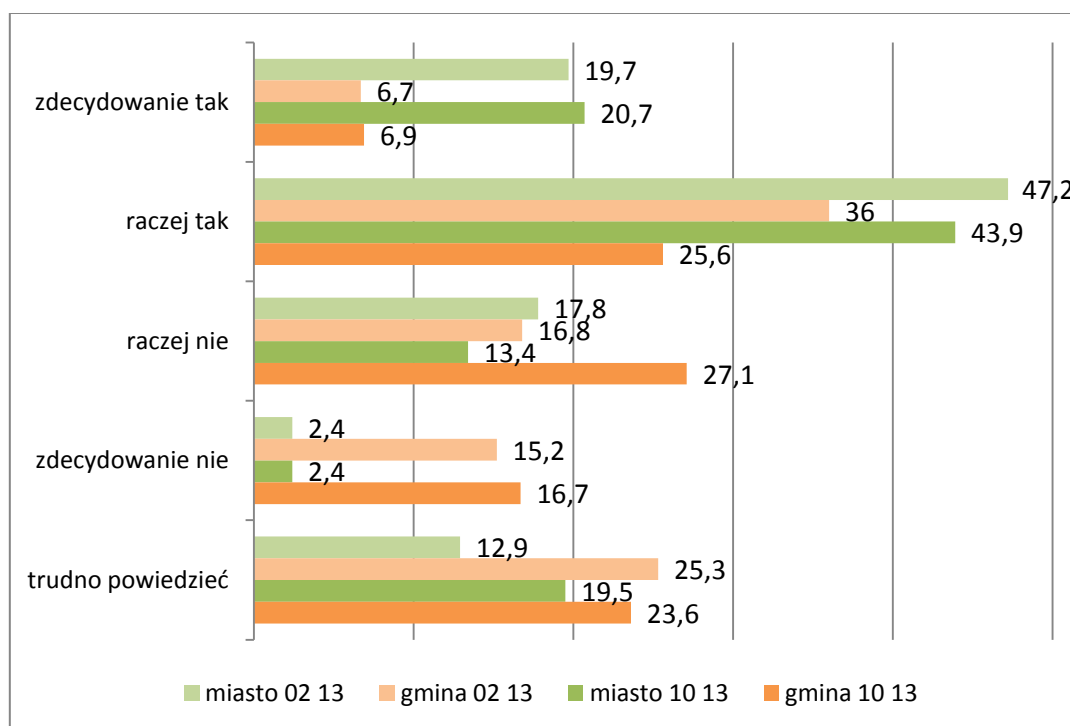
	Miasto						Gmina					
	tak		nie		t.p.		tak		nie		t.p.	
	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13	02 13	10 13
Podatki dostosowane do najniższych stawek	91,3	91,4	4,4	5,0	4,2	3,7	68,5	77,9	16,6	12,4	14,9	9,7
Obniżenie cen biletów komunikacji miejskiej do poziomu miasta	89,5	90,1	7,3	6,6	3,1	3,4	72,0	77,1	16,3	13,9	11,7	9,0
Zachowanie sołectw	56,6	55,3	26,7	31,9	16,6	12,8	46,6	51,9	32,3	33,4	21,1	14,7
Otrzymanie dodatkowych funduszy przez wieś, o wydaniu których zadecydują sami mieszkańcy	81,1	79,1	12,7	15,7	6,3	5,2	65,9	75,2	19,8	15,9	14,4	8,8
Powiększenie stref inwestycyjnych	87,2	93,7	8,6	4,4	4,2	1,8	60,6	70,0	23,7	19,4	15,7	10,7
Swobodny dostęp do wszystkich instytucji oświatowych dla wszystkich mieszkańców	89,2	93,2	7,4	4,7	3,4	2,1	64,6	72,8	20,8	18,0	14,7	9,2
Możliwość starania się o większe dotacje	90,0	95,0	4,9	3,4	5,1	1,6	66,3	76,3	19,0	15,3	14,7	8,4
Utrzymane zostałyby Ochotnicze Straże Pożarne	b.d.	86,1	b.d.	9,1	b.d.	4,7	b.d.	72,9	b.d.	16,9	b.d.	10,2
Zachowanie sieci placówek oświatowych	b.d.	92,7	b.d.	4,9	b.d.	2,4	b.d.	70,8	b.d.	17,9	b.d.	11,4

Przygotowanie „Kontraktu Zielonogórskiego” to realizacja swoistej umowy społecznej w której zawarto szereg postanowień uwzględniających oczekiwania społeczności obu gmin, miejskiej i wiejskiej. Większe obawy pojawiały się przede wszystkim w gminie wiejskiej, dlatego też po przygotowaniu projektu kontraktu przeprowadzono akcję dostarczania egzemplarzy do wszystkich gospodarstw domowych na terenie gminy Zielona Góra. Mimo, że praca nad „Kontraktem Zielonogórskim” trwała kilka miesięcy, jest to nadal dokument otwarty w którym po dalszych konsultacjach społecznych mogą pojawiać się nowe zapisy. Do znajomości „Kontraktu Zielonogórskiego” przynajmniej 20,9% mieszkańców miasta i 32,4% mieszkańców gminy wiejskiej. Można powiedzieć, że odbiór kontraktu, zapoznanie się z jego zapisami jest umiarkowany i nadal wymaga działań, które mogłyby upowszechniać zawarte w nim treści. W tym sensie rozpropagowanie wydrukowanych egzemplarzy należy uznać za początek kolejnego etapu działań promujących idee połączenia. Badanie realizowane było niedługo po akcji rozdawania, można więc także założyć, że nie wszyscy zdążyli się jeszcze z nim zapoznać.

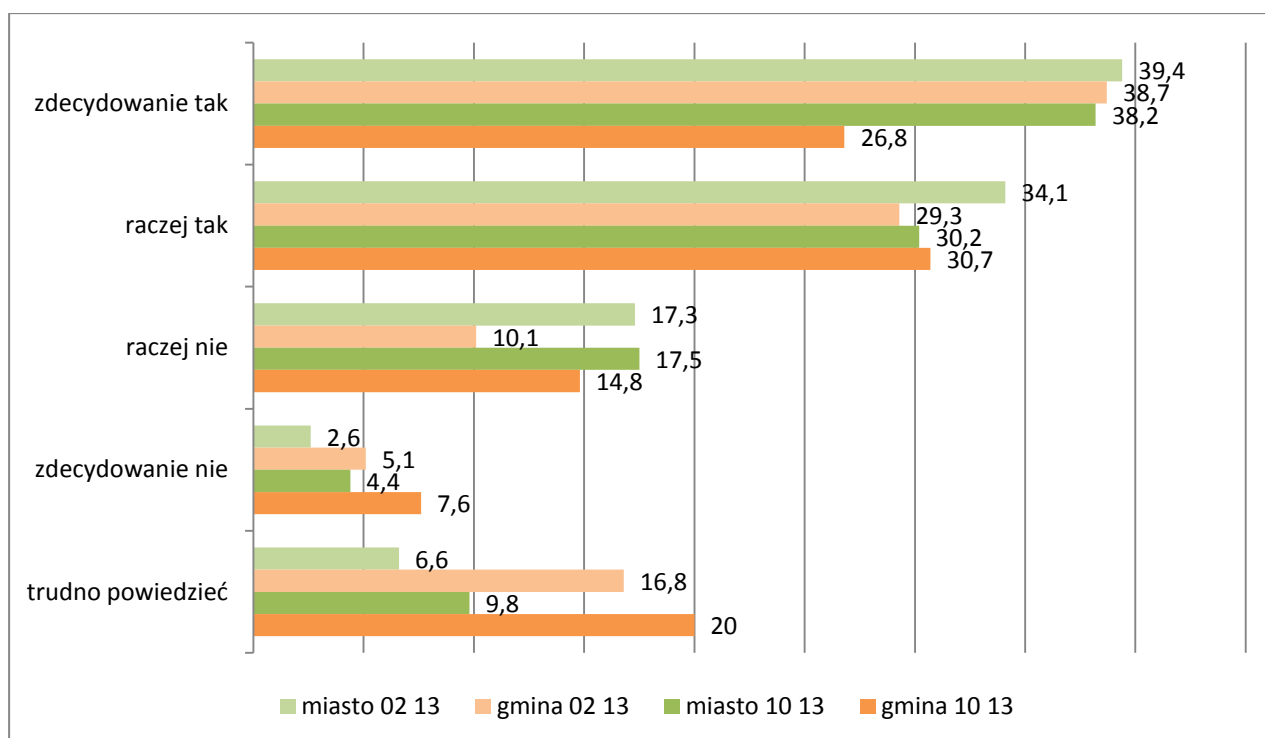
Wykres 25. Znajomość „Kontraktu Zielonogórskiego” (%)

Interesowało nas także jak ci, którzy deklarują, że znają „kontrakt” oceniają gwarancję realizacji zapisanych w nim postanowień. O wiele bardziej sceptyczni wobec zapisanych w kontrakcie postanowień są mieszkańcy gminy wiejskiej. Rzadziej niż mieszkańcy miasta odpowiadają, że przygotowany dokument zdecydowanie zagwarantuje zapisane w nim postanowienia (miasto 20,7%; gmina 6,9%), częściej, że zdecydowanie nie zagwarantuje (miasto 2,4%; gmina 16,7%). Pomiędzy badaniami z lutego i października 2013 roku zauważalna jest też zmiana idąca w kierunku większego sceptycyzmu społeczności wiejskiej w stosunku do kontraktu. O 10,4% zmalał odsetek osób twierdzących, że jego postanowienia raczej zostaną zrealizowane i o 10,3% wzrósł odsetek twierdzących, że raczej nie będą zrealizowane.

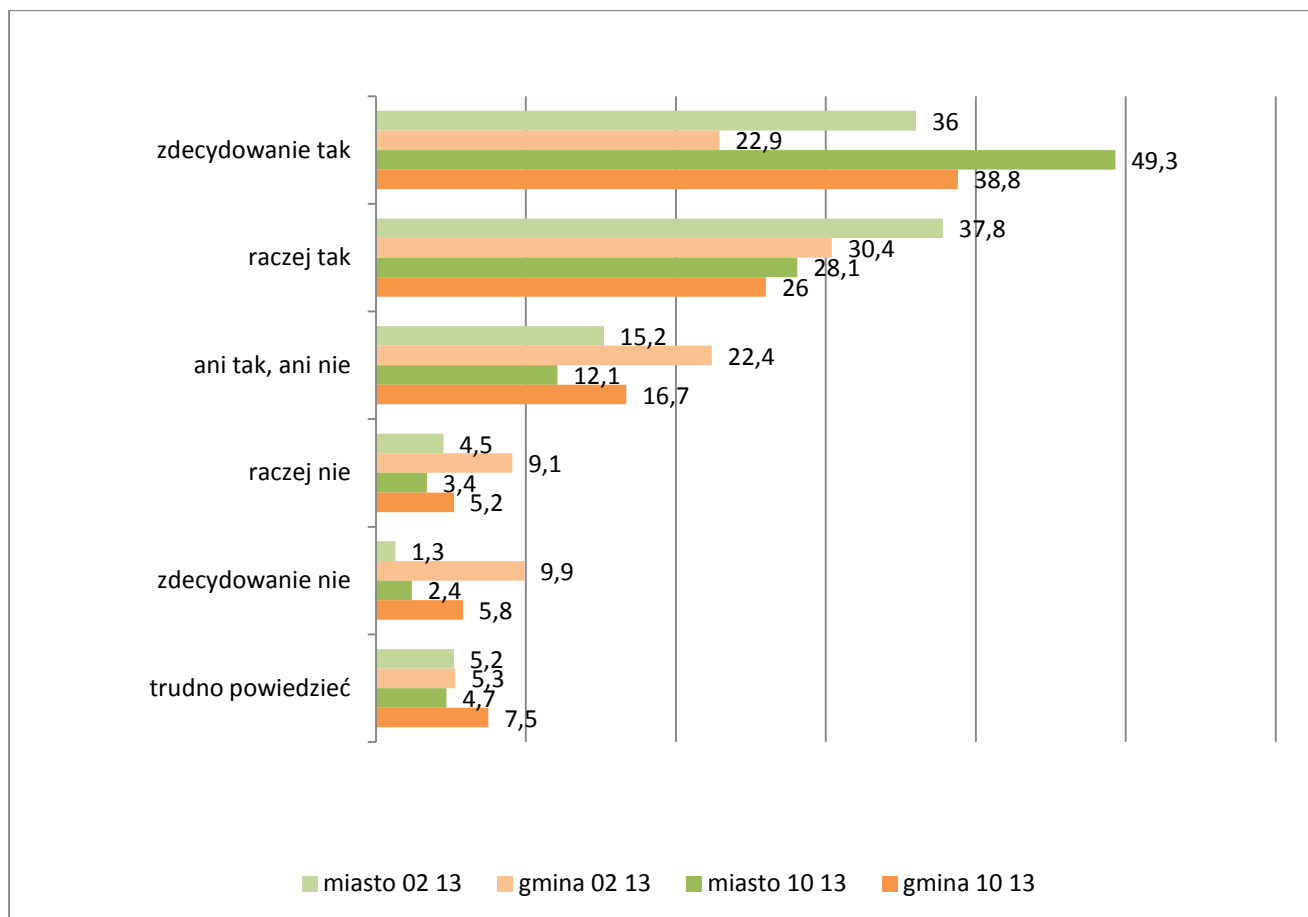
Wykres 26. Czy „Kontrakt Zielonogórski” zagwarantuje realizację zapisanych w nim ustaleń? (%). Odpowiadali tylko respondenci deklarujący znajomość „Kontraktu Zielonogórskiego”

Badani, którzy dotychczas nie zapoznali się z „Kontraktem Zielonogórskim” najczęściej deklarują, że mają taką chęć. Połączone odpowiedzi zdecydowanie i raczej tak w przypadku gminy wyniosły 57,5%, a w przypadku miasta 68,4%. Mieszkańcy wsi do których dotarł wydrukowany kontrakt, relatywnie częściej jednak nie mają ochoty na uważne przestudiowanie zapisanych w nim postanowień. Do takiego wniosku można dojść porównując uzyskane wyniki w pierwszym pomiarze (luty 2013) do obecnych wskazań badanych. Jedna piąta respondentów nie ma na ten temat zdania. Można zastanawiać się co stoi na przeszkodzie w dokładnym przestudiowaniu dokumentu, który został przyniesiony do gospodarstw domowych mieszkańców wsi. Trudno obecnie znaleźć jednoznaczną odpowiedź na tak postawione pytanie, na pewno nie jest nim brak zainteresowania problematyką, ponieważ wiele wskaźników omawianych w tym raporcie takiej tezie zaprzecza. Wydaje się, że konieczne są kolejne działania, które przybliżyłyby zapisy kontraktu, takie działania są niezbędne do podjęcia decyzji dotyczącej połączenia opartej na wypracowanych zasadach.

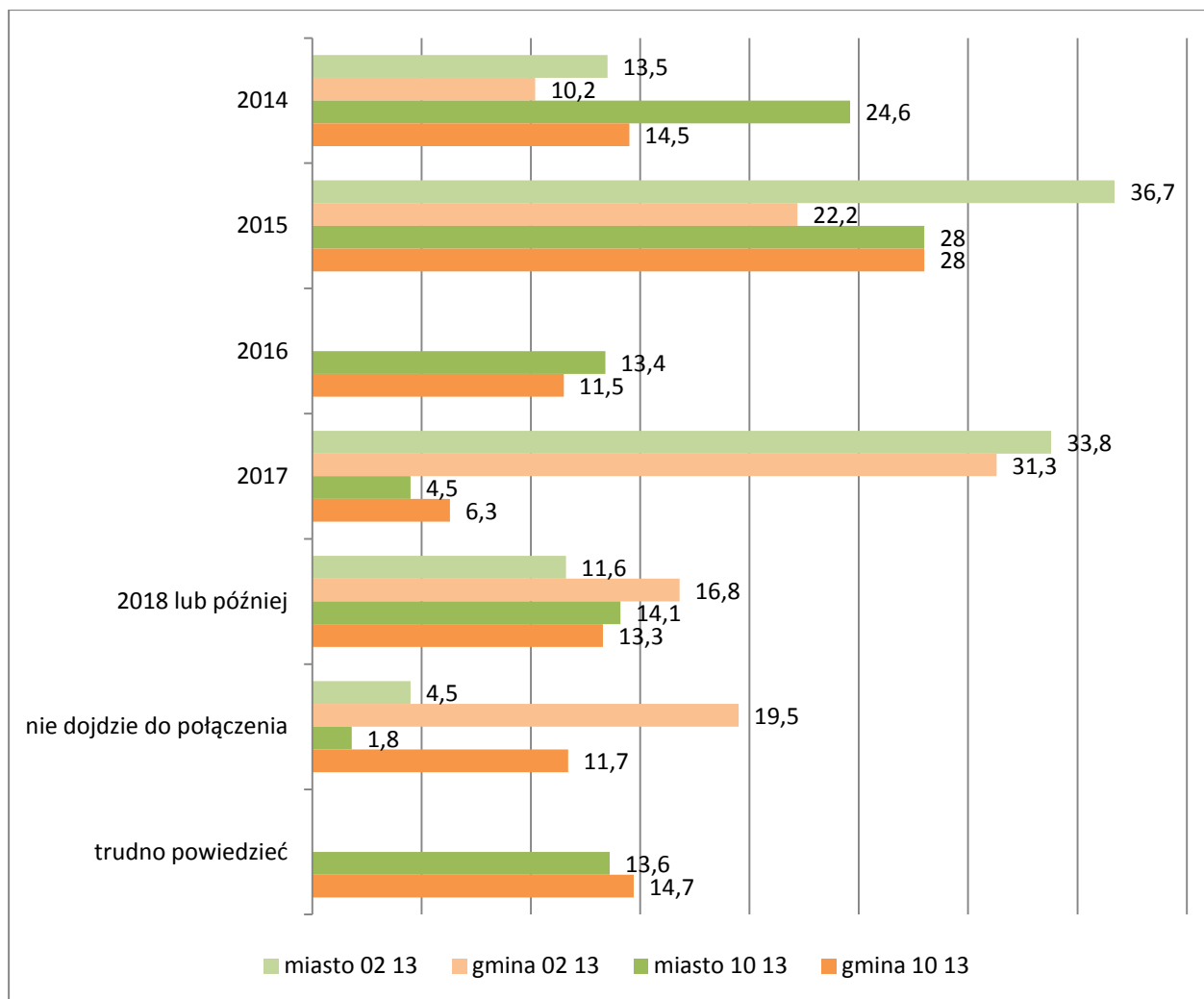
Wykres 27. Deklaracje dotyczące chęci zapoznania się z „Kontraktem Zielonogórskim” (%)

Bardzo ważnym wskaźnikiem dotyczącym postrzegania problematyki połączenia jest poczucie nieuchronności mających nastąpić w przyszłości zdarzeń. Zadaliśmy naszym badanym pytanie dotyczące tego czy ich zdaniem ewentualne połączenie miasta i gminy wiejskiej jest nieuniknione i prędzej czy później do niego dojdzie. Ponieważ po raz drugi respondenci odpowiadali na tak sformułowane pytanie, możemy także powiedzieć w jakim kierunku zmieniają się ich opinie. Analizy uzyskanych danych upoważniają nas do sformułowania tezy iż poczucie nieuchronności rośnie, mieszkańcy miasta i gminy w coraz większym stopniu są przekonani, że prędzej czy później do połączenia dojdzie. W ciągu ostatnich miesięcy o 13,3% wzrósł odsetek odpowiadających „zdecydowanie tak” Zielonogórzan i o 15,9% odpowiadających w identyczny sposób mieszkańców gminy. Wyraźnie spada, szczególnie na terenach wiejskich przekonanie, że do połączenia nie dojdzie.

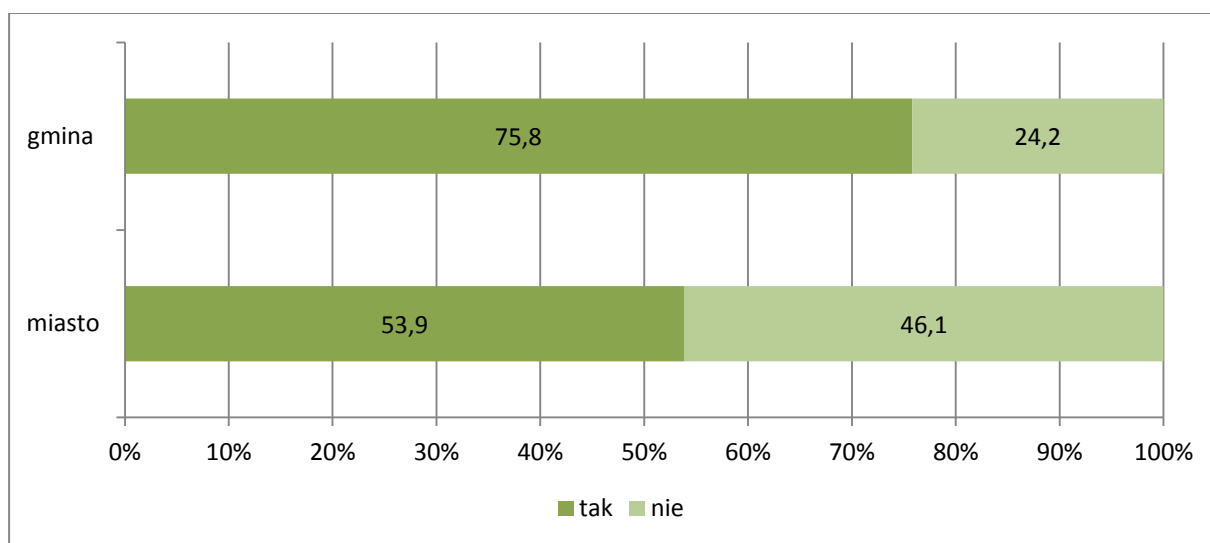
Wykres 28. Czy połączenie prędzej czy później jest nieuniknione? (%)

Uzupełnieniem wcześniejszego pytania jest próba określenia jaki termin połączenia zdaniem mieszkańców miasta i gminy wiejskiej jest najbardziej prawdopodobny. Pytanie także zadaliśmy po raz drugi, tym razem jednak miało ono formę otwartą, nie przygotowaliśmy żadnej kafeterii, ankieterzy niczego nie sugerowali badanym. Inna forma pytania i ośmiomiesięczny odstęp między badaniami ogranicza nieco możliwości porównania, zdecydowaliśmy się jednak na zestawienie danych uzyskanych w lutym i październiku 2013 roku. Najbardziej prawdopodobny dla mieszkańców obu obszarów (twierdzi tak 28,0% mieszkańców miasta i gminy wiejskiej) jest rok 2015. Zielonogórzanie (24,6%), tak jak mieszkańcy gminy (14,5%) w drugiej kolejności wskazywali rok 2014, widać jednak, że w tym przypadku różnica wynosi 10%. Kolejne wskazania jeśli chodzi o ich częstotliwość dotyczyły roku 2016, tutaj mieszkańcy miasta (13,4%) i gminy wiejskiej (11,5%) są już bardziej zgodni. Tak jak wspomnieliśmy wcześniej, maleje odsetek osób deklarujących, że do połączenia nie dojdzie.

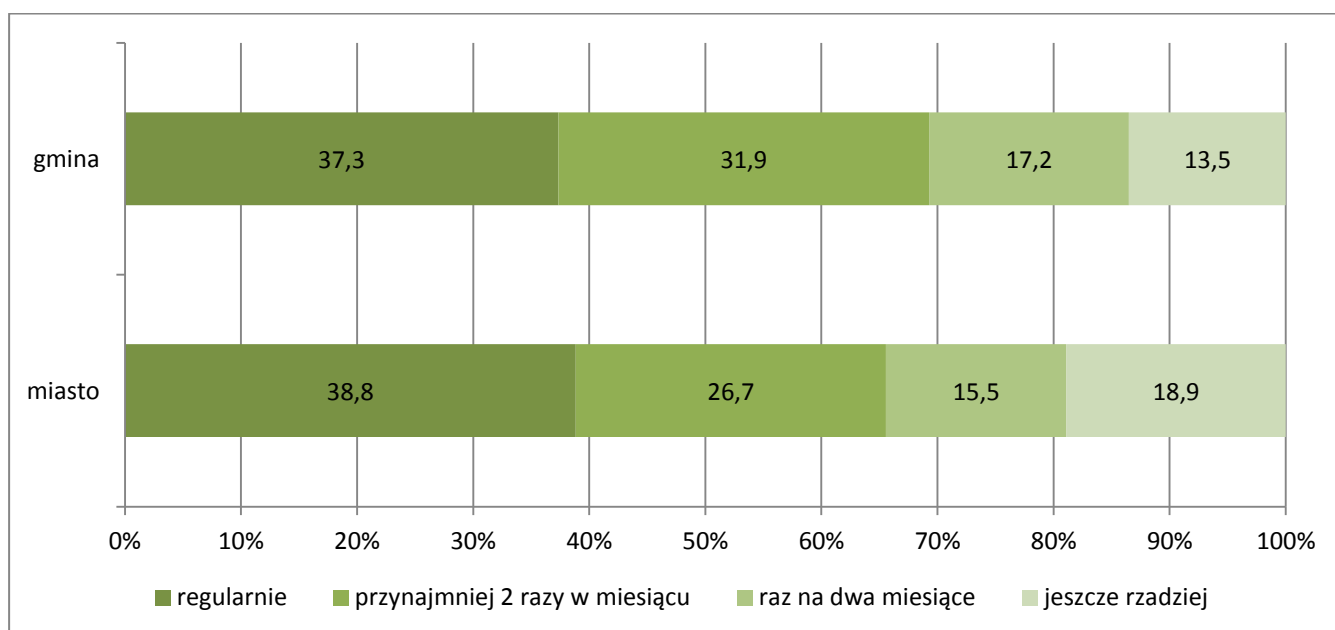
Wykres 29. Jaki termin połączenia jest najbardziej prawdopodobny? (%)

Kolejnym badanym wątkiem była znajomość i ocena tygodnika „Łącznik Zielonogórski”. Chcieliśmy sprawdzić na ile wydawane regularnie od wielu miesięcy i dostarczane do domów, bezpłatne pismo zadomowiło się także w świadomości mieszkańców gminy i miasta. Na pytanie czy badani zetknęli się z tygodnikiem, 75,8% mieszkańców gminy wiejskiej udzieliło odpowiedzi twierdzącej, w taki sam sposób odpowiedziało 53,9% mieszkańców miasta. Taka sytuacja wydaje się naturalna w kontekście prezentowanych w niniejszym raporcie analiz, wiadomo z nich bowiem, że to mieszkańcy gminy wiejskiej częściej koncentrują swoją uwagę na problematyce dotyczącej połączenia, można powiedzieć, że są zdecydowanie bardziej zaangażowani. Tłumaczyliśmy to wielokrotnie większymi konsekwencjami w wielu wymiarach życia mieszkańców wsi.

Wykres 30. Znajomość tygodnika „Łącznik Zielonogórski” (%)

Mimo dość wyraźnych dysproporcji związanych ze znajomością tygodnika ‘Łącznik Zielonogórski’, częstotliwość sięgania po pismo jest bardzo podobna w mieście i gminie wiejskiej. Zaznaczyć warto, że to pytanie zadawaliśmy tylko tym, którzy przyznali się we wcześniej do jego znajomości. Najliczniejszą kategorię stanowią regularni czytelnicy (gmina – 37,3%, miasto – 38,8%). Przynajmniej dwa razy w miesiącu sięga po pismo 31,9% mieszkańców gminy i 26,7% mieszkańców miasta. Czytelnicy okazjonalni to analogicznie 17,2% w gminie i 15,5% w Zielonej Górze.

Wykres 31. Częstotliwość czytania ‘Łącznika Zielonogórskiego’ (%)

Ponieważ pismo wydawane jest przez Urząd Miasta, chcieliśmy sprawdzić jakie są opinie na jego temat, przede wszystkim interesowało nas czy czytelnicy widzą w nim źródło obiektywnych informacji czy też traktują jako „tubę propagandową” zwolenników połączenia. Czytający pismo, udzielając odpowiedzi na nasze pytania, jednoznacznie określili je jako dobre źródło informacji na temat połączenia (miasto 87,0%; gmina 87,3%), i pismo, które nie jest zdominowane przez żadną ze stron a więc obiektywne (miasto 79,9%; gmina 64,9%). Zauważamy oczywiście 15% różnicę dotyczącą oceny obiektywności tygodnika, pomiędzy czytelnikami miejskimi i wiejskimi. Taka ocena naszym zdaniem wpisuje się jednak w ogólny obraz, który został przedstawiony w niniejszym raporcie. Wynika z niego, że nadal więcej osób sceptycznych, wątpliwych czy wręcz negatywnie oceniających projekt mieszka na terenie gminy wiejskiej.

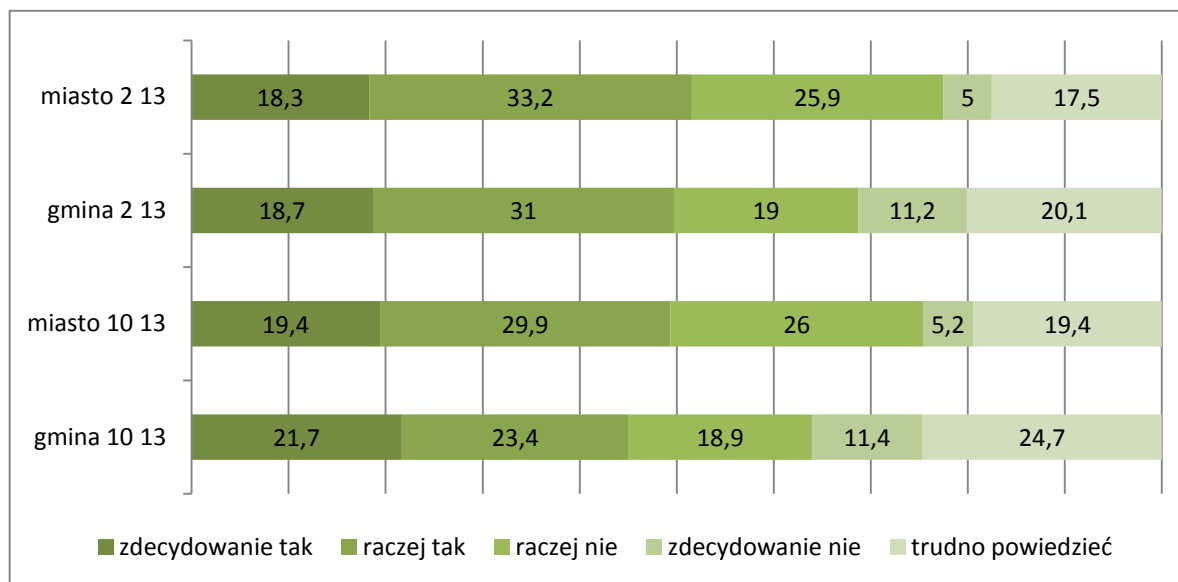
Tabela 7. Opinie na temat „Łącznika Zielonogórskiego”

	Miasto		Gmina	
	tak	nie	tak	nie
Można się z niego dowiedzieć wielu rzeczy związanych z ewentualnym połączeniem	87,0	13,0	87,3	12,7
Prezentowane są w nim przede wszystkim opinie zwolenników połączenia	18,6	81,4	28,9	71,1
Prezentowane są w nim wypowiedzi różnych osób zarówno zwolenników jak i przeciwników połączenia	79,9	20,1	64,9	35,1
Prezentowane są w nim przede wszystkim opinie przeciwników połączenia	6,5	93,5	6,1	93,9

Konsekwencje połączenia

Koncepcja połączenia miasta i gminy Zielona Góra w jeden organizm miejski może generować szereg konsekwencji. Konsekwencje te mogą być rozpatrywane na różnych poziomach i w różnych wymiarach. Można mówić o tym, że potencjalne połączenie może sprzyjać wzrostowi tempa rozwoju większego miasta, zwiększać potencjał inwestycyjny, turystyczny, czy atrakcyjność terenu (konsekwencje makrospołeczne), z drugiej zaś może generować wiele zmian w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców (poziom jednostkowy). W badaniu zapytaliśmy jak mieszkańcy miasta i gminy postrzegają konsekwencje połączenia – czy i w jakim stopniu dostrzegają korzyści z niego płynące oraz co uznają, za kluczowe, strategiczne cele jakie większa jednostka administracyjna powinna realizować w przyszłości.

Oceniając konsekwencje połączenia w odniesieniu do sytuacji własnej rodziny, mieszkańcy zarówno miasta, jak i gminy dostrzegają korzyści płynące z ewentualnego połączenia. Opinie badanych nie zmieniły się znacząco od pierwszego pomiaru. Można jednak zanotować niewielki wzrost skrajnie pozytywnych ocen konsekwencji połączenia dla funkcjonowania rodzin.

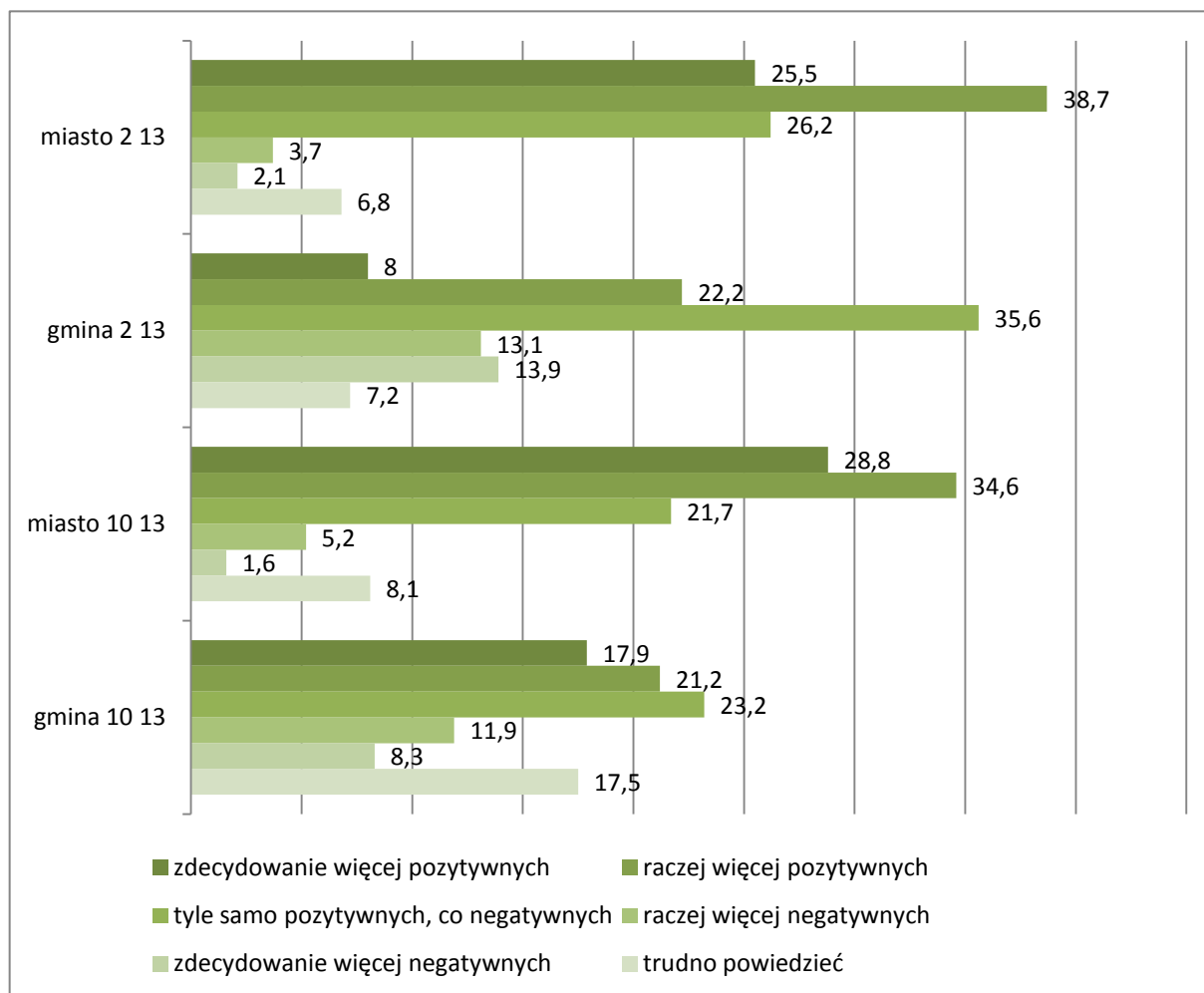
Wykres 32. Korzyści z połączenia dla rodzin mieszkańców miasta i gminy (%)

Dostrzeganie pozytywnych konsekwencji połączenia w odniesieniu do członków rodziny jest zróżnicowane ze względu na cechy społeczno-demograficzne samych mieszkańców. W Zielonej Górze duże znaczenie dla wyrażanych opinii ma płeć badanych – kobiety częściej niż mężczyźni dostrzegają korzyści integracji. Nie bez znaczenia pozostaje także wiek badanych – osoby młodsze zdecydowanie częściej niż pozostałe dostrzegają korzyści połączenia miasta z gminą – ta tendencja charakterystyczna jest zarówno dla mieszkańców Zielonej Góry, jak i okolicznych wsi. Na obydwu terenach w najmniejszym stopniu korzyści dla rodzin dostrzegają badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Wskazania badanych nie zmieniły się znacząco między obydwoma pomiarami.

Tabela 6. Ocena pozytywnego wpływu połączenia na funkcjonowanie członków rodziny badanych a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%)

	Miasto		Gmina	
	2 13	10 13	2 13	10 13
<i>Płeć</i>				
Kobieta	56,9	52,2	47,5	45,0
Mężczyzna	35,0	46,0	51,8	45,1
<i>Wiek</i>				
Do 24 roku życia	60,0	54,3	59,5	54,7
Od 25 do 39 lat	55,3	52,6	52,5	51,2
Od 40 do 59 lat	49,0	45,7	50,4	37,0
60 lat i więcej	47,5	38,0	38,3	44,2
<i>Wykształcenie</i>				
Podstawowe	51,7	55,0	60,0	43,7
Zasadnicze zawodowe	46,7	40,6	52,9	41,0
Średnie	53,2	49,3	43,8	47,6
Wyższe	51,8	50,9	56,9	49,0

Ocena skutków połączenia wyrażana w kategoriach bardziej ogólnych (skala makro) ma podobnie jak oceny w skali jednostkowej pozytywny wymiar. Mieszkańcy miasta i gminy przyznają, że połączenie przyniesie społecznościom korzyści. Mieszkańcy miasta są większymi optymistami w wyrażanych ocenach od mieszkańców gminy. Mieszkańcy gminy najczęściej bowiem dostrzegają, że połączenie przyniesie społecznościom tyle samo pozytywnych, jak i negatywnych konsekwencji. Wyniki drugiego pomiaru pozwalają mówić także o tym, że oceny mieszkańców gminy stają się coraz bardziej pozytywne – stwierdzeniu, że połączenie przyniesie mieszkańcom zdecydowane korzyści przychylnych jest o 10pp. więcej osób niż uzyskano w lutym.

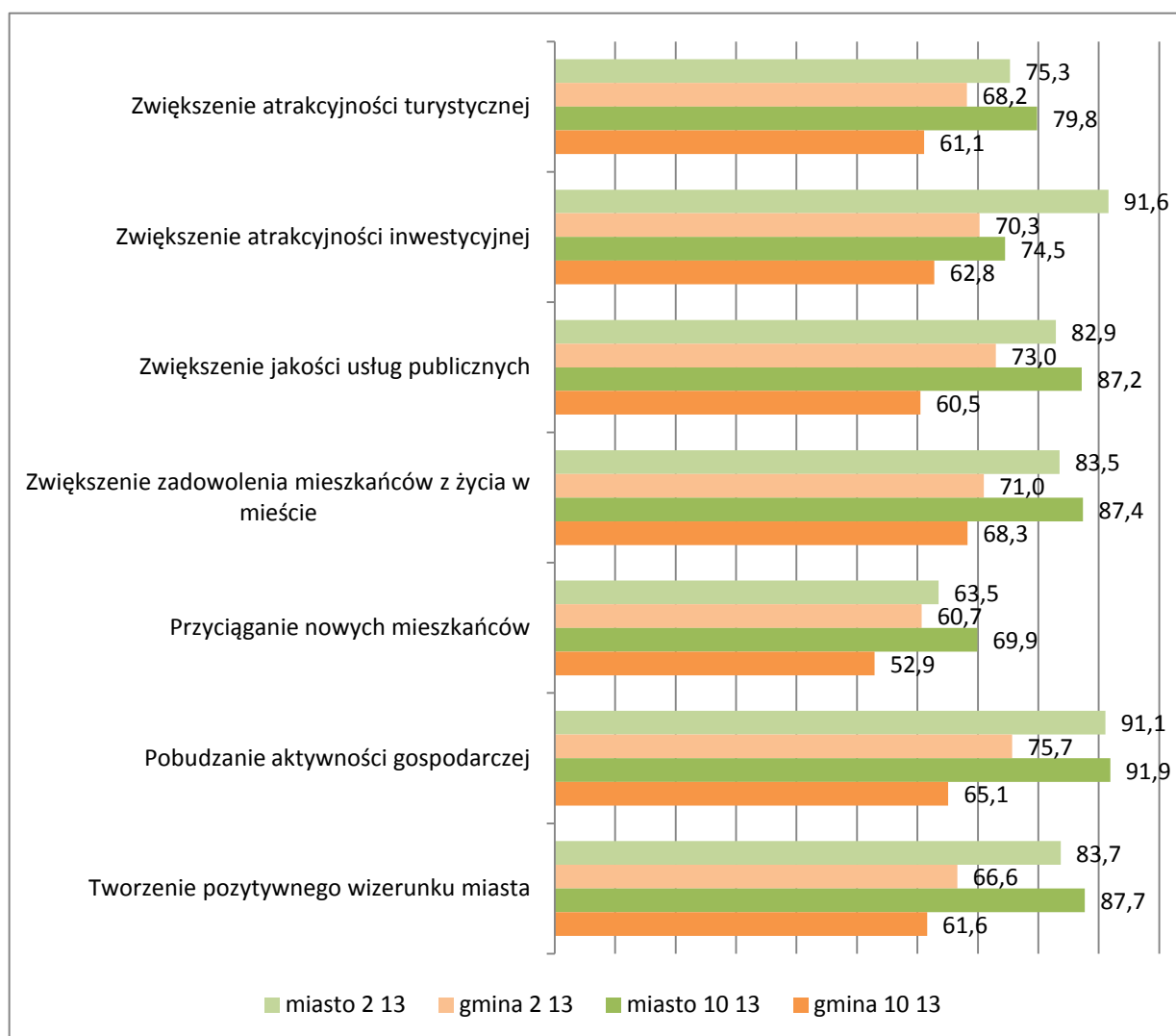
Wykres 33. Ocena skutków połączenia miasta i gminy (%)

Ocenę skutków połączenia różnicuje płeć, wiek i poziom wykształcenia badanych. Zarówno na terenie miasta, jak i gminy mężczyźni dostrzegają więcej pozytywnych skutków ewentualnego połączenia niż kobiety. W mieście dostrzeganie korzyści maleje wraz z wiekiem badanych. Na terenie gminy najrzadziej korzyści z połączenia dostrzegają osoby w wieku 40-59 lat, najczęściej osoby najmłodsze (do 24 roku życia). W mieście dostrzeganie korzyści z połączenia jest wprost proporcjonalne do poziomu wykształcenia, w gminie natomiast najczęściej korzyści dostrzegają osoby z wykształceniem wyższym i podstawowym.

Tabela 7. Ocena pozytywnych skutków połączenia a cechy społeczno-demograficzne badanych (dane jedynie dla skumulowanych odpowiedzi, że integracja przyniesie zdecydowanie i raczej więcej pozytywnych skutków) (%)

	Miasto		Gmina	
	2 13	10 13	2 13	10 13
Płeć				
Kobieta	66,0	63,0	29,0	36,3
Mężczyzna	55,5	63,8	31,4	40,8
Wiek				
Do 24 roku życia	54,3	65,7	40,5	48,5
Od 25 do 39 lat	67,4	64,4	31,2	42,7
Od 40 do 59 lat	58,9	62,3	31,4	30,2
60 lat i więcej	63,1	62,6	20,5	44,2
Wykształcenie				
Podstawowe	48,3	53,3	30,4	40,3
Zasadnicze zawodowe	56,4	52,5	27,4	35,2
Średnie	64,4	68,2	30,6	39,6
Wyższe	66,4	67,9	34,5	41,3

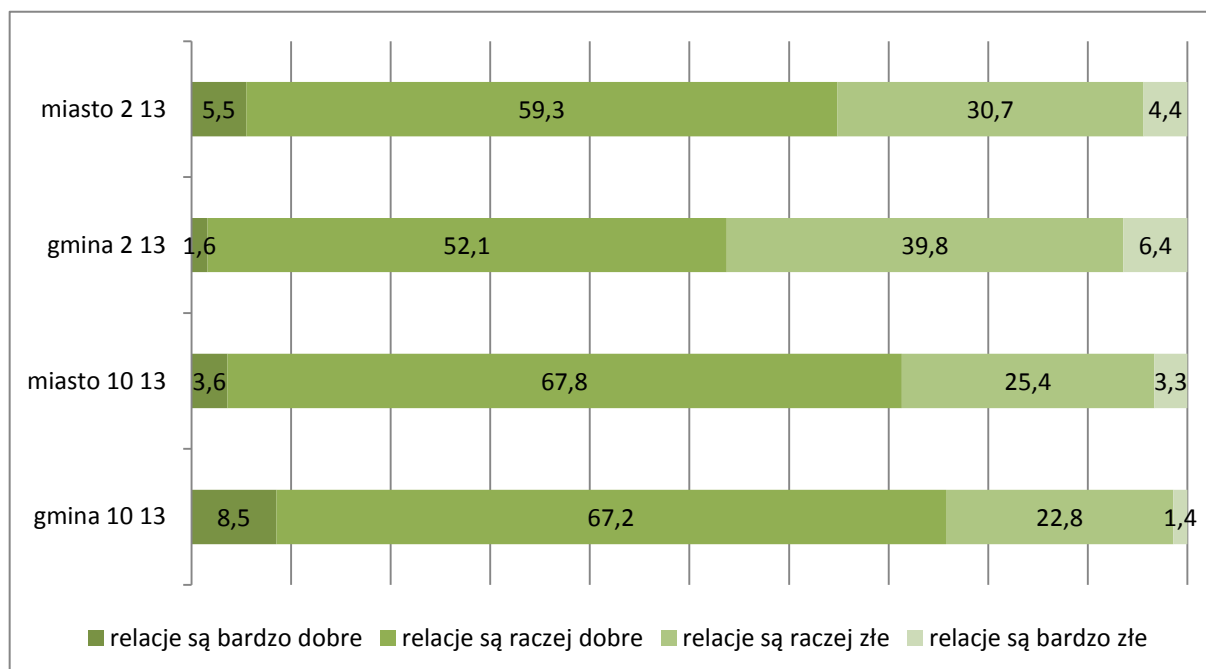
Oczekiwania mieszkańców miasta i gminy w stosunku do kierunków działania władz po połączeniu nakierowane są przede wszystkim na pobudzanie aktywności gospodarczej miasta. Zdaniem badanych ważne są także działania mające na celu wzrost zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na tym terenie oraz tworzenie pozytywnego wizerunku miasta. Opinie mieszkańców miasta i gminy różnią się. Mieszkańcy miasta częściej informują, że wskazane cele, związane z podnoszeniem atrakcyjności nowego obszaru, powinny być uwzględnione w działaniach władz. Analizując dynamikę odpowiedzi badanych można uznać, że są oni mniej zainteresowani tym, aby władze dbały o atrakcyjność inwestycyjną obszaru, co w poprzednim pomiarze wskazywane było najczęściej.

Wykres 34. Główne cele zarządzania po połączeniu (%)

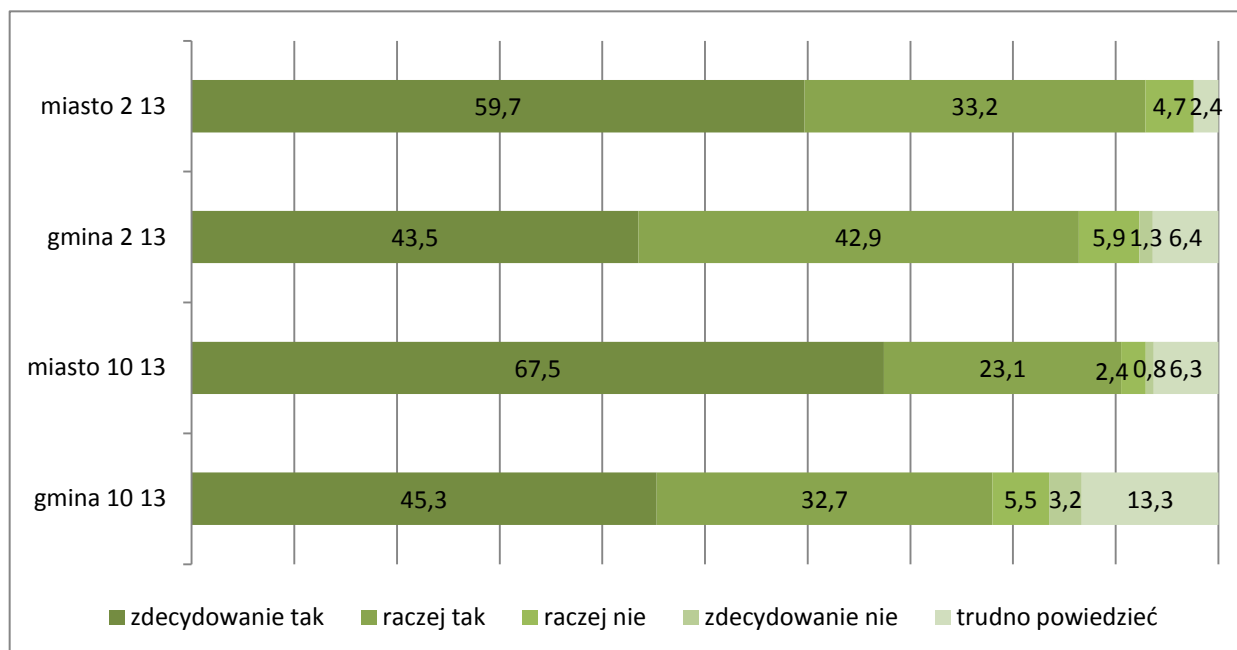
Doświadczenia współpracy miasta z gminą

Idea połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra w jeden organizm wynika pośrednio także z doświadczeń wzajemnej współpracy obydwu podmiotów. Funkcjonowanie w bezpośrednim sąsiedztwie generuje szereg działań podejmowanych wspólnie zarówno przez mieszkańców, jak i władze samorządowe. Zapytaliśmy badanych, w jaki sposób oceniają dotychczasowe relacje współpracy miasta i gminy. Wyniki badania wskazują, że najczęściej dotychczasowa współpraca obydwu samorządów oceniana jest dobrze. Opinie mieszkańców miejskich i wiejskich są zgodne i w miarę stabilne w czasie. Można też zauważyć, że poprawiła się ocena relacji samorządów w opiniach mieszkańców gminy.

Wykres 35. Ocena współpracy miasta z gminą (%)

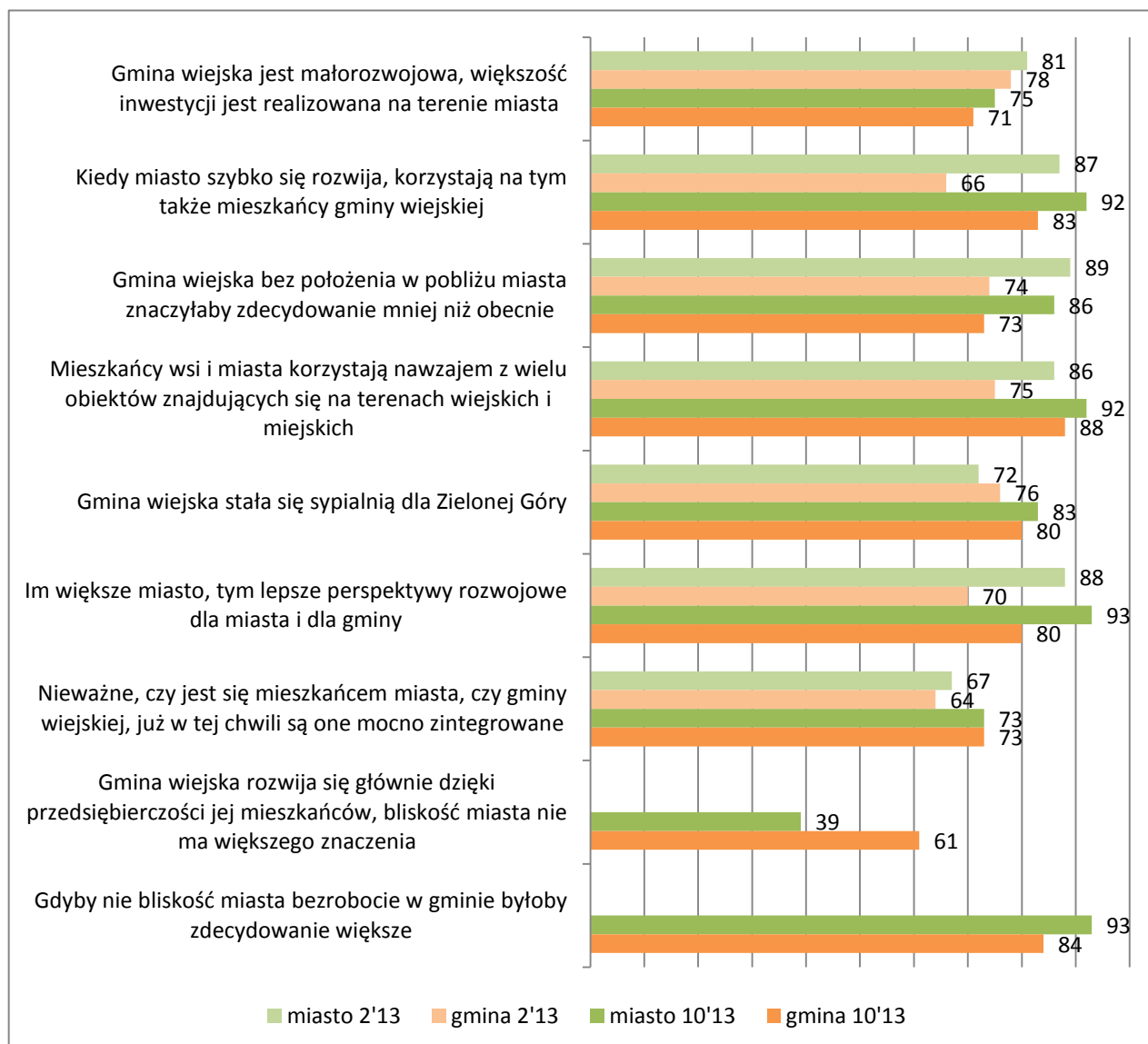
Ocena współpracy i wzajemnych relacji między miastem i gminą jest także wypadkową opinii na temat potrzeby takich działań. Zapytaliśmy więc mieszkańców, czy ich zdaniem współpraca miasta i gminy jest potrzebna. Wyniki badania wskazują, że tak, chociaż opinie badanych nie są już tak jednoznaczne jak w poprzednim pomiarze. Spadł odsetek osób wskazujących wyraźnie, że taka potrzeba istnieje. Interesujące jest to, że przy określaniu potrzeby współpracy samorządów mieszkańcy miasta są większymi sceptykami niż mieszkańcy gminy.

Wykres 36. Ocena potrzeby współpracy miasta z gminą (%)

Na relacje miasta z gminą wpływ nie bez znaczenia ma sąsiedztwo obydwu organizmów. Chcąc ocenić wzajemne postrzeganie sąsiedztwa obydwu gmin zapytaliśmy mieszkańców miasta i gminy o ich stosunek do kilku stwierdzeń charakteryzujących wzajemne powiązania tych dwóch organizmów. Wskazania badanych ilustrują, że ich zdaniem gmina wiejska bez takiego położenia miałaby mniejsze znaczenie. Ponadto akceptują w dużym stopniu stwierdzenie, że większe miasto stwarza lepsze perspektywy rozwoju tych terenów oraz przyznają, że mieszkańcy korzystają z rozwiązań infrastrukturalnych i obiektów rekreacyjnych znajdujących się zarówno w mieście, jak i na wsi. Można dostrzec również, że zdaniem mieszkańców szybszy rozwój miasta przynosi korzyści mieszkańcom gminy, oraz że gmina wiejska ma mniejszy potencjał rozwojowy, a większość inwestycji jest realizowana na terenie miasta. Te opinie pozwalają uznać, że nieformalny, pozainstytucjonalny proces integracji społeczności jest faktem. Ponadto akceptacja proponowanych stwierdzeń ilustruje, że mieszkańcy miasta i gminy są świadomi pozytywnych konsekwencji połączenia. Jednocześnie należy podkreślić, że stopień zgody z proponowanymi stwierdzeniami częściej wyrażają mieszkańcy miasta. Można mówić o tym, że opinie badanych ustabilizowały się w czasie. Mieszkańcy gminy w drugim pomiarze dostrzegają nieco częściej niż poprzednio potencjał płynący z sąsiedztwa z Zieloną Górą. W drugim pomiarze włączyliśmy dwa nowe stwierdzenia. Opinie mieszkańców miasta i gminy w stosunku do stwierdzenia „Gmina wiejska rozwija się głównie dzięki przedsiębiorczości jej mieszkańców, bliskość miasta nie ma większego znaczenia są silnie zróżnicowane. Mieszkańcy gminy dwukrotnie częściej niż mieszkańcy miasta zgadzają się z taką opinią. W stosunku do stwierdzenia

„Gdyby nie bliskość miasta bezrobocie w gminie byłoby zdecydowanie większe” większość mieszkańców obydwu gmin wyraża dużą akceptację.

Wykres 37. Akceptacja stwierdzeń dotyczących dotychczasowej współpracy miasta z gminą (%)

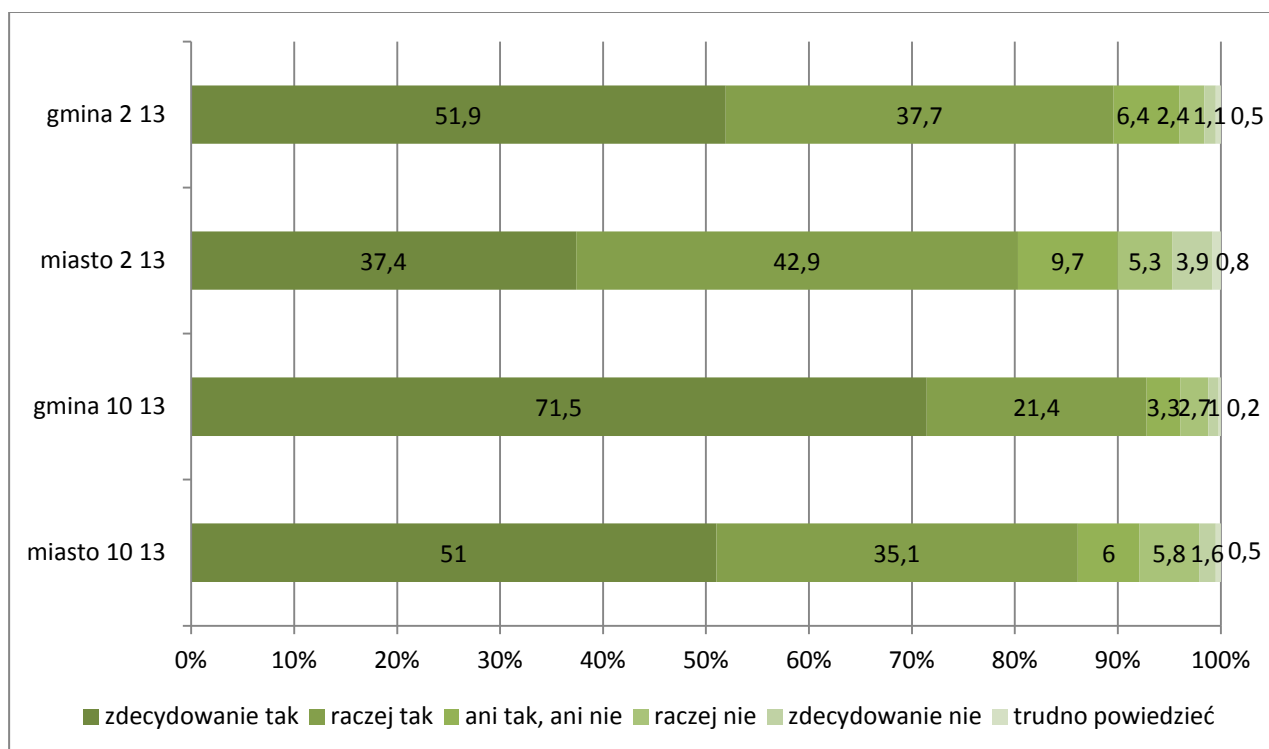
Jakość życia w mieście i gminie

Chcąc ustalić warunki funkcjonowania społeczności miasta i gminy, aby móc zidentyfikować główne obszary wymagające ewentualnej interwencji i poprawić poziom zadowolenia mieszkańców należy dokonać charakterystyki różnych wymiarów jakości życia obydwu społeczności. Pomimo trwającego od lat osiemdziesiątych wzrastającego zainteresowania koncepcją jakości życia badacze dotychczas nie opracowali jednej, przyjmowanej przez wszystkich „bez zastrzeżeń” definicji jakości życia. Wciąż np. nie zostały klarownie określone relacje pomiędzy takimi terminami jak jakość życia, warunki życia,

poziom życia, stopa życiowa, sposób życia czy styl życia. Dlatego pojęcia te bywają niewłaściwie interpretowane i błędnie stosowane.

Na potrzeby niniejszego opracowania będziemy je rozumieć jako funkcję subiektywnych ocen nadawanych wielu wymiarom funkcjonowania mieszkańców na terenie miasta i gminy – wyrażanych poprzez ocenę miejscowości w kategoriach „dobrego miejsca do życia”, ocenę warunków życia w miejscowości, czy diagnozę problemów społecznych, jakich doświadczają mieszkańcy.

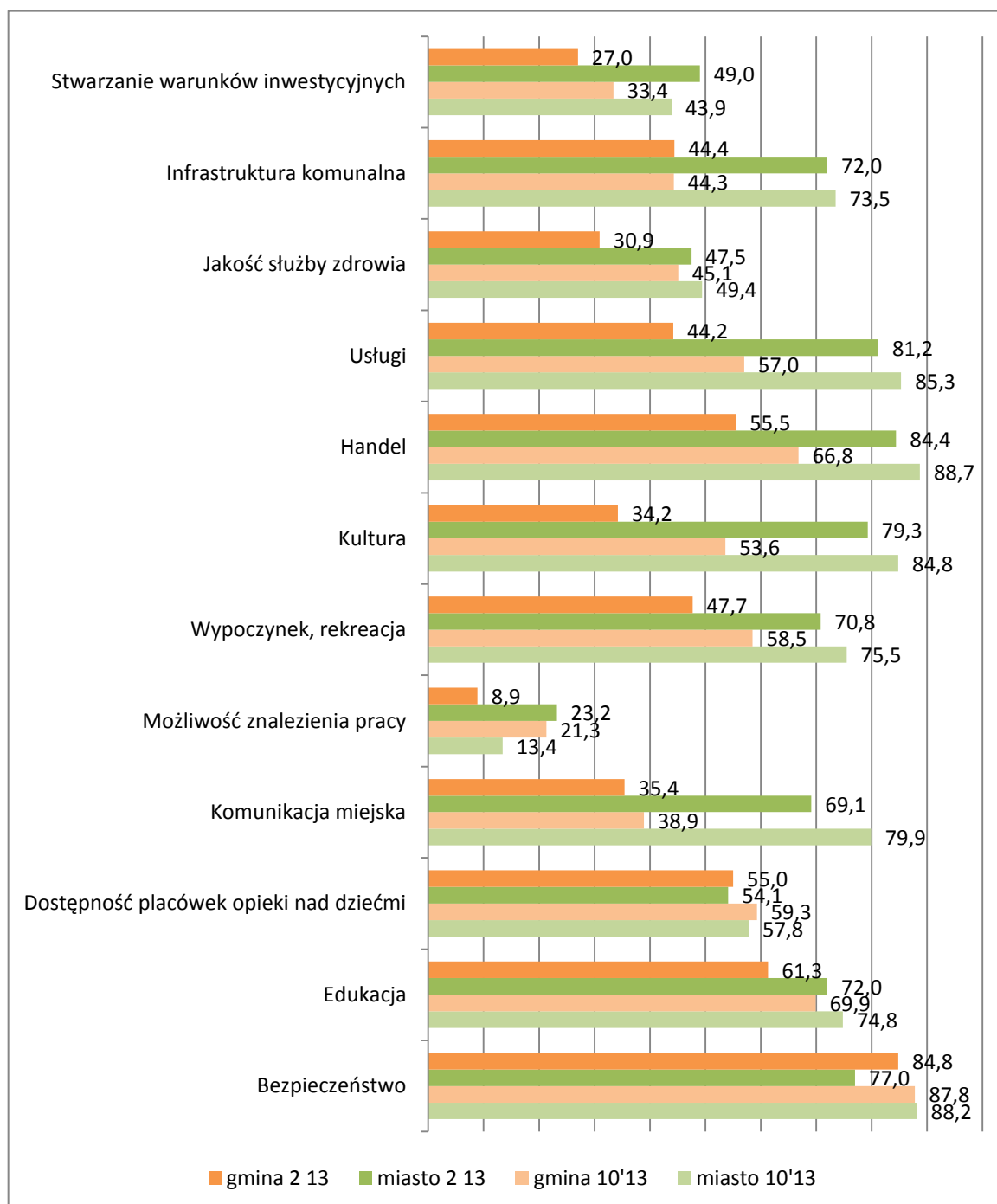
Jako punkt wyjścia dalszych analiz przyjęliśmy ustalenie, w jakim stopniu mieszkańcy miasta i gminy uważają, że ich miejscowość jest „dobrym miejscem do życia”. Wyniki badania pozwalają uznać, że zarówno w mieście, jak i na terenie gminy jakość życia w miejscowościach jest oceniana dobrze, chociaż nieco lepiej w miejscowościach na terenie gminy. Można mówić o tym, że wzrósł poziom wyrażanych ocen skrajnie pozytywnych – o tym, że miejscowość zamieszkania jest „dobrym miejscem do życia” informuje 71,5% mieszkańców miejscowości gminnych (wcześniej 51,9%), podczas gdy takie opinie wyraża 51% mieszkańców miasta (wcześniej 37,4%).

Wykres 38. Ocena miejscowości jako „dobrego miejsca do życia” (%)

Na ocenę jakości życia przekłada się ocena ogólnie rozumianych warunków życia w miejscowości. Interesowało nas, jakie aspekty funkcjonowania miejscowości są dobrze oceniane przez mieszkańców miasta i gminy i jak te oceny zmieniły się w czasie. Mieszkańcy miasta oceniają różne warunki funkcjonowania miejscowości nieco gorzej niż mieszkańcy gminy. Najlepiej ocenianymi aspektami są bezpieczeństwo oraz handel. W odstępie obydwu pomiarów oceny mieszkańców miasta polepszyły

się nieznacznie. W gminie najgorzej ocenianym aspektem jest możliwość znalezienia pracy oraz komunikacja publiczna. Oceny wielu aspektów poza – stwarzaniem warunków inwestycyjnych oraz możliwościami znalezienia pracy są oceniane lepiej w drugim, październikowym pomiarze.

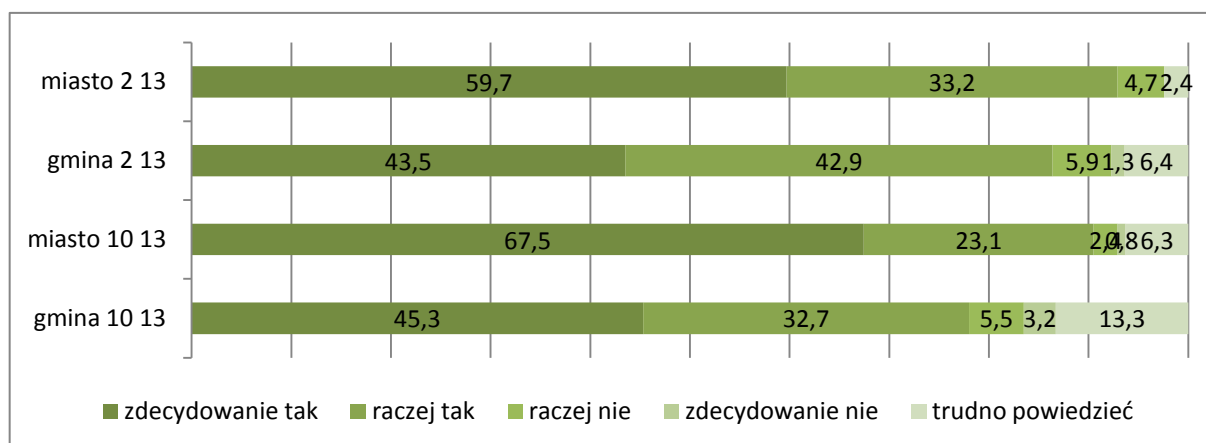
Wykres 39. Zadowolenie z warunków życia w miejscowości (%)

Poprosiliśmy mieszkańców miasta i gminy o wskazanie najważniejszych problemów, jakich doświadczają w swoich miejscowościach oraz poprosiliśmy o wskazanie największych potrzeb miejscowości.

Mieszkańcy miasta w swobodnych wypowiedziach najczęściej zwracali uwagę na problemy rynku pracy – brak miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych) oraz brak inwestorów (co ma związek także z potrzebą tworzenia przyjaznych warunków dla inwestorów), brak zakładów przemysłowych. Ponadto mieszkańcy zgłaszają problemy w zakresie bezpieczeństwa, problem niewystarczającej liczby parkingów, brak placów zabaw. Zdaniem mieszkańców Zielonej Góry w mieście powinno zadbać się o czyste ulice, nocne autobusy, więcej środków finansowych na inwestycje, więcej żłobków i przedszkoli, rozbudowane ścieżki rowerowe, czy brak terenów na budownictwo mieszkaniowe i niedostateczną liczbę miejsc rekreacji. Badani zwracają także uwagę na zły stan dróg i długo trwające remonty.

Na terenie gminy badani dostrzegają przede wszystkim brak aptek i trudności z dostępnością lekarzy. Sygnalizują potrzebę zwiększenia liczby autobusów podmiejskich, pojawienia się bankomatów, boisk sportowych. Zauważają brak chodników, brak oświetlenia, brak świetlicy, brak klubów dla seniorów, brak gospodarowania śmieciami, brak marketów, brak sklepów specjalistycznych. Palącym problemem dla mieszkańców jest także brak kanalizacji. Na terenie gminy zwracano uwagę na potrzebę podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Często podkreślane są także problemy w zakresie komunikacji publicznej, słaba jakość infrastruktury drogowej (w szczególności brak chodników), brak lub słaba jakość oświetlenia drogowego oraz potrzeba zwiększenia dostępności sieci kanalizacyjnej.

Mieszkańcy gminy częściej niż mieszkańcy miasta przyznają, że ich zdaniem władze postrzegają problemy miejscowości w ten sam sposób, co oni sami.

Wykres 40. Zgodność postrzegania problemów miejscowości przez władze i mieszkańców

Podsumowanie

Po realizacji dwóch badań, dokonane analizy pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

Wiedza na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej

- Wzrasta poziom wiedzy mieszkańców wsi i miasta na temat projektu połączenia samorządów. Nadal widoczna jest jednak duża część badanych, których wiedza jest niewielka.
- Ponownie mieszkańcy gminy wiejskiej deklarują wyższy poziom wiedzy na ten temat niż mieszkańcy miasta.
- Utrzymuje się przekonanie, że podmiotem, któremu najbardziej zależy na połączeniu miasta i gminy są władze miejskie. Tak postrzegają te kwestie badani mieszkający na wsi jak i Zielonogórzanie.
- Przyczynę pojawienia się pomysłu integracji obu badanych obszarów, respondenci upatrują głównie w rozwoju a przynajmniej zapobieżeniu degradacji Zielonej Góry. Rozwój cywilizacyjny wsi nie ma zdaniem badanych większego znaczenia w tym kontekście.

Opinie na temat połączenia

- Pomysł połączenia oceniany jest nadal wyraźnie lepiej przez Zielonogórzan niż mieszkańców gminy wiejskiej.
- Kwestie dotyczące ewentualnych wariantów połączenia nieco inaczej postrzegane są na terenie miasta i gminy.
- Mieszkańcy miasta wskazują najczęściej dwa warianty, ich zdaniem najkorzystniejsze byłoby „połączenie miasta z terenami leżącymi najbliżej” (38,3%) lub „połączenie miasta i całej gminy” (36,4%).
- Nieco inaczej widzą te kwestie mieszkający na wsi, nadal najbardziej podoba im się pomysł wzmocnienia współpracy bez konieczności łączenia (29,1%). Druga najczęściej wskazywana odpowiedź dotyczy połączenia miasta i całej gminy (27,9%).
- W Zielonej Górze dominacja zwolenników połączenia jest bardzo wyraźna.
- Zielonogórzanie osobiście są częściej zwolennikami połączenia niż mieszkańcy gminy wiejskiej.
- W drugim pomiarze obserwujemy wzrost przychylności wobec projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej. W mieście jest zdecydowanie więcej zwolenników niż przeciwników (różnica wynosi 62,7%) w gminie wiejskiej wynosi ona 8,2%.

- Zwolennikami w mieście są częściej kobiety na wsi mężczyźni, ta zależność nie uległa zmianie od pierwszego badania. Dość wyraźny na obu badanych obszarach jest wpływ wykształcenia, możemy powiedzieć, że lepiej wykształceni respondenci prezentują bardziej przychylne opinie wobec projektu integracji. Na wsi najczęściej zwolennikami są osoby młode (do 24 roku życia) i najstarsze (powyżej 60 roku życia). W mieście sytuacja jest podobna.
- Mieszkańcy miasta są najczęściej przekonani (i to przekonanie wzrasta od pierwszego badania), że korzyści z połączenia będą obopólne;
- Takie przekonanie (o obopólnych korzyściach) jest także najczęściej wyrażane obecnie przez mieszkańców gminy wiejskiej, w pierwszym badaniu dominował tu pogląd, że korzyści osiągną przede wszystkim mieszkańcy miasta
- Najbardziej mieszkańcy gminy upatrują korzyści płynących z połączenia przede wszystkim dla siebie samych, mieszkańcy miasta widzą taki scenariusz nieco częściej i to przekonanie nieznacznie pomiędzy pomiarami wzrasta;
- Obserwowane zmiany postaw i opinii dość jednoznacznie wskazują na zbliżanie się stanowisk mieszkańców miasta i gminy wiejskiej. Coraz bardziej widoczne jest dostrzeganie wspólnego interesu i szansy rozwoju.
- Należy także wspomnieć, że obok podobieństw mieszkańców obu badanych obszarów, widać także dość duże różnice. Zwykle mieszkańcy miasta w większym stopniu akceptują te opinie, które wprost albo pośrednio oceniają projekt pozytywnie.

Nieuchronność integracji i prawdopodobna data połączenia

- Analizy uzyskanych danych upoważniają nas do sformułowania tezy iż poczucie nieuchronności integracji obu obszarów rośnie, mieszkańcy miasta i gminy w coraz większym stopniu są przekonani, że prędzej czy później do połączenia dojdzie. W ciągu ostatnich miesięcy o 13,3% wzrósł odsetek odpowiadających „zdecydowanie tak” Zielonogórzan i o 15,9% odpowiadających w identyczny sposób mieszkańców gminy.
- Najbardziej prawdopodobnym dla mieszkańców obu obszarów terminem połączenia jest rok 2015 (twierdzi tak 28,0% mieszkańców miasta i gminy wiejskiej). Zielonogórzanie (24,6%), tak jak mieszkańcy gminy (14,5%) w drugiej kolejności wskazywali rok 2014, widać jednak, że w tym przypadku różnica wynosi 10%.

Referendum

- Decyzję o ewentualnym połączeniu powinni podjąć mieszkańcy w referendum, taką opinię najczęściej prezentują zarówno mieszkańcy miasta jak i gminy. Dokładnie takie same deklaracje uzyskaliśmy w pierwszym i drugim pomiarze (luty, październik 2013).
- Wyższej frekwencji w referendum można się spodziewać na terenie gminy wiejskiej. Od ostatniego pomiaru odsetek odpowiadających „zdecydowanie wezmę udział w referendum” jeszcze się zwiększył.
- Na deklaracje dotyczące wzięcia udziału w referendum w gminie wiejskiej i w mieście wpływają wiek i wykształcenie. Im starsi mieszkańcy i lepiej wykształceni, tym większe prawdopodobieństwo, że wezmą udział w referendum.
- W mieście częściej udział w referendum deklarują mężczyźni niż kobiety, w gminie wiejskiej sytuacja jest odwrotna, to kobiety częściej wykazują chęć głosowania.
- Przy deklarowanej niższej frekwencji w mieście ponad 80% mieszkańców głosowałoby za połączeniem, przeciwnych byłoby 7,7%, prawie 12% nie ma sprecyzowanego zdania w tej kwestii.
- W gminie wiejskiej deklaracje dotyczące ewentualnego głosowania w referendum rozłożyły się nieco inaczej, tutaj także najwięcej badanych oddałoby swój głos za połączeniem (50,0%), przeciw głosowałoby 38,9%, podobnie jak w mieście 11,1% nie ma sprecyzowanego zdania w tej kwestii.
- Gdyby do referendum nie doszło dla mieszkańców miasta i gminy najlepszą alternatywną formą konsultacji społecznych byłyby bezpośrednie spotkania (miasto 43,6%, gmina wiejska 50,5%). Mieszkańcy miasta wskazywali jeszcze konsultacje przez Internet (26,5%) i zbieranie podpisów (19,9%). Mieszkańcy wsi w drugiej kolejności wymienili zbieranie podpisów (15,1%), na trzecim miejscu konsultacje przez Internet (14,5%).

Czynniki mogące wpływać na większą przychylność wobec idei połączenia miasta i gminy

- Najbardziej istotnymi czynnikami dla Zielonogórczan (takimi, które mogą wpłynąć na ich decyzję w sprawie połączenia) jest dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje, obniżenie cen biletów komunikacji miejskiej do poziomu Zielonej Góry i swobodny dostęp do wszystkich instytucji oświatowych.
- Lista gminna jest zbliżona, ułożona jednak w nieco innej kolejności. Zwiększyć przychylność wobec projektu połączenia może przede wszystkim obniżenie cen biletów, dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje i otrzymanie dodatkowych funduszy przez wsie, o wydaniu których zadecydują mieszkańcy.

„Kontrakt Zielonogórski”

- Do znajomości „Kontraktu Zielonogórskiego” przyznaje się 20,9% mieszkańców miasta i 32,4% mieszkańców gminy wiejskiej.
- Także i tym razem trochę bardziej sceptycznie patrzą na dokument mieszkańcy wsi.
- Mieszkańcy miasta są najczęściej raczej przekonani, że kontrakt zagwarantuje realizację zapisanych w nim ustaleń. Takie podejście wydaje się dość ostrożne, tym bardziej, że o pełnej realizacji („zdecydowanie tak”) przekonany jest co piąty Zielonogórzanin.
- W gminie wiejskiej więcej osób jest przekonanych, że przygotowany dokument nie jest gwarantem realizacji zapisanych w nim postanowień. W ostatnich miesiącach obserwowany sceptycyzm nieco się nasilił.

„Łącznik Zielonogórski”

- 75,8% mieszkańców gminy wiejskiej deklaruje, że zna pismo „Łącznik Zielonogórski”, w taki sam sposób odpowiedziało 53,9% mieszkańców miasta.
- Częstotliwość sięgania po pismo jest bardzo podobna w mieście i gminie wiejskiej. Najliczniejszą kategorię stanowią regularni czytelnicy (gmina – 37,3%, miasto – 38,8%). Przynajmniej dwa razy w miesiącu sięga po pismo 31,9% mieszkańców gminy i 26,7% mieszkańców miasta. Czytelnicy okazjonalni to analogicznie 17,2% w gminie i 15,5% w Zielonej Górze.
- Czytający pismo, jednoznacznie określili „Łącznik Zielonogórski” jako dobre źródło informacji na temat połączenia (miasto 87,0%; gmina 87,3%), i tygodnik, który nie jest zdominowane przez żadną ze stron (zwolennicy, przeciwnicy) a więc obiektywny (miasto 79,9%; gmina 64,9%).

Konsekwencje połączenia

- Oceniając konsekwencje ewentualnego połączenia mieszkańcy miasta i gminy odnoszą korzyści do poprawy sytuacji własnych rodzin.
- Ogólnie rzecz ujmując badani dostrzegają więcej korzyści płynących z połączenia miasta z gminą niż strat dla funkcjonowania całych społeczności. Częściej pozytywne konsekwencje połączenia dostrzegają Zielonogórzanie, niż mieszkańcy miejscowości gminnych.
- Określając najważniejsze cele, jakie powinny realizować lokalne władze po ewentualnym połączeniu mieszkańcy zarówno miasta, jak i gminy oczekiwali, aby władze lokalne położyły największy nacisk na stymulowanie aktywności gospodarczej Zielonej Góry oraz tworzenie

pozytywnego wizerunku miasta. Wyraźniej cele strategiczne władz określają Zielonogórzanie niż mieszkańcy gminy.

Ocena dotychczasowej współpracy miasta i gminy

- Mieszkańcy miasta i gminy oceniają dotychczasową współpracę obydwu samorządów jako raczej dobrą. Co więcej – uznają, że jest ona raczej potrzebna. Oceny badanych w tym zakresie, w stosunku do danych uzyskanych w poprzednim pomiarze zmieniły się – mniej osób deklaruje skrajnie pozytywne oceny.
- Zdaniem badanych gmina wiejska bez położenia w sąsiedztwie miasta miałaby mniejsze znaczenie. Większe miasto stwarza lepsze perspektywy rozwoju tych terenów a sami mieszkańcy korzystają z rozwiązań infrastrukturalnych i obiektów rekreacyjnych znajdujących się zarówno w mieście, jak i na wsi. Można dostrzec również, że zdaniem mieszkańców szybszy rozwój miasta przynosi korzyści mieszkańcom gminy, oraz że gmina wiejska ma mniejszy potencjał rozwojowy, a większość inwestycji jest realizowana na terenie miasta. Opinie badanych świadczą o dokonującym się procesie integracji obydwu organizmów. Można mówić o tym, że opinie badanych ustabilizowały się w czasie. Mieszkańcy gminy w drugim pomiarze dostrzegają nieco częściej niż poprzednio potencjał płynący z sąsiedztwa z Zieloną Górą.
- Opinie mieszkańców miasta i gminy w stosunku do stwierdzenia „Gmina wiejska rozwija się głównie dzięki przedsiębiorczości jej mieszkańców, bliskość miasta nie ma większego znaczenia” są silnie zróżnicowane. Mieszkańcy gminy dwukrotnie częściej niż mieszkańcy miasta zgadzają się z taką opinią. Badani akceptują w dużym stopniu także stwierdzenie, że „Gdyby nie bliskość miasta bezrobocie w gminie byłoby zdecydowanie większe”.

Jakość życia w mieście i gminie

- Zarówno w mieście, jak i na terenie gminy jakość życia w miejscowościach jest oceniana dobrze, chociaż nieco lepiej w miejscowościach na terenie gminy (uważają oni, że miejscowość jest „dobrym miejscem do życia”).
- Mieszkańcy miasta oceniają różne warunki funkcjonowania miejscowości nieco gorzej niż mieszkańcy gminy. Najlepiej ocenianymi aspektami są bezpieczeństwo oraz handel. W odstępnie obydwu pomiarów oceny mieszkańców miasta polepszyły się nieznacznie.
- W gminie najgorzej ocenianym aspektem jest możliwość znalezienia pracy oraz komunikacja publiczna.

- Określając problemy w swojej miejscowości mieszkańcy miasta podkreślają brak miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych) oraz brak inwestorów (co ma związek także z potrzebą tworzenia przyjaznych warunków dla inwestorów), brak zakładów przemysłowych. Ponadto mieszkańcy zgłaszają problemy w zakresie bezpieczeństwa, problem niewystarczającej liczby parkingów, brak placów zabaw. Zdaniem mieszkańców Zielonej Góry w mieście powinno zadbać się o czyste ulice, nocne autobusy, więcej środków finansowych na inwestycje, więcej żłobków i przedszkoli, rozbudowane ścieżki rowerowe, czy tereny pod budownictwo mieszkaniowe i miejsca rekreacji. Badani zwracają także uwagę na zły stan dróg i długo trwające remonty.
- Wśród problemów na terenie gminy badani dostrzegają przede wszystkim brak aptek i trudności z dostępnością lekarzy. Sygnalizują potrzebę zwiększenia liczby autobusów podmiejskich, pojawienia się bankomatów, boisk sportowych. Zauważają brak chodników, brak oświetlenia, brak świetlicy, brak klubów dla seniorów, brak gospodarowania śmieciami, brak marketów, brak sklepów specjalistycznych. Palącym problemem dla niektórych mieszkańców jest także brak kanalizacji. Na terenie gminy zwracano uwagę na potrzebę podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Często podkreślane są także problemy w zakresie komunikacji publicznej, słaba jakość infrastruktury drogowej (w szczególności brak chodników), brak lub słaba jakość oświetlenia drogowego oraz potrzeba zwiększenia dostępności sieci kanalizacyjnej.
- Mieszkańcy gminy częściej niż mieszkańcy miasta przyznają, że ich zdaniem władze postrzegają problemy miejscowości w ten sam sposób, co oni sami.

W części metodologicznej, na początku niniejszego opracowania sformułowaliśmy dwa podstawowe pytania, które ukierunkowywały nasze poszukiwania badawcze. Realizując sondaż chcieliśmy dowiedzieć się jaka jest dynamika i kierunek zmian opinii mieszkańców na temat projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej. Punktem odniesienia do wyników uzyskanych w październiku był sondaż lutowy.

Po wnikliwych analizach odpowiedzi na szereg pytań szczegółowych, możemy sformułować wnioski bardziej ogólne. Możemy zatem powiedzieć, że zauważalne są zmiany opinii dotyczące projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej, a także to, że przebiegają one częściej w kierunku większej przychylności wobec tego projektu. Zauważona tendencja jest wyraźna, nie potrafimy jednak w tym momencie odpowiedzieć na pytanie o jej trwałość. Nie mamy też wątpliwości, że głównym czynnikiem obserwowanych zmian jest prowadzona debata, umożliwiającą mieszkańcom

zrozumienie i wyrobienie sobie własnych opinii na temat tego co dla nich będzie lepsze w perspektywie najbliższych kilku czy kilkunastu lat.

Zauważamy także powolne zbliżanie się stanowisk mieszkańców miasta i gminy wiejskiej. W pierwszym badaniu różnice w postrzeganiu problematyki połączenia były wyraźniejsze.

Należy się spodziewać, że w przyszłości różne wydarzenia będą miały większy lub mniejszy wpływ na kształtowanie się postaw mieszkańców dotyczących projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej. Wydaje się, że kluczowe będzie ustalenie konkretnego harmonogramu działań i ogłoszenie daty ewentualnego referendum. W momencie gdy kończyliśmy realizację badania, radni miejscy nie wyrazili zgody na przeznaczenie środków (100 milionów - będących bonusem za zgodne połączenie) na inwestycje realizowane na obszarze obecnej gminy wiejskiej. Takie stanowisko może naszym zdaniem wpływać na opinie mieszkańców. Niniejszy sondaż z powodu określonego harmonogramu prac terenowych nie był w stanie uchwycić ewentualnego wahnięcia nastrojów spowodowanego tym faktem.